

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПСИХОЛОГІЇ**

**КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА КРИМІНАЛІСТИКИ**

**ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО
ЕКЗАМЕНУ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН:
«КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»
«КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС»
«КРИМІНАЛІСТИКА»**

для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»
навчально-наукового інституту права та психології
(набору 2023 р. н. за кошти фізичних та/або юридичних осіб)

Київ 2026

УДК: 343.2/.7:343.1:343.98

Програма комплексного атестаційного екзамену з навчальних дисциплін: «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Криміналістика» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» (262) навчально-наукового інституту права та психології (2023 р.н., за кошти фізичних та/або юридичних осіб)

Рецензенти:

Алла БЛАГА – доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільного та кримінального права і процесу Чорноморського національного університету ім. Петра Могили;

Олена ТИХОНОВА – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри оперативно-розшукової діяльності та національної безпеки Національної академії внутрішніх справ

Розробники:

Сабріє ШРАМКО – завідувач кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший дослідник

Ольга НЕСЕН – завідувач кафедри криміналістики навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат медичних наук, доцент

Ольга ХАХУЦЯК – завідувач кафедри кримінальної юстиції навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Ганна СТЕПАНОВА, професор кафедри кримінальної юстиції навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Єлизавета КУЗМІЧОВА-КИСЛЕНКО доцент кафедри кримінальної юстиції навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Програму обговорено та схвалено на спільному засіданні кафедр кримінального права та кримінології, кримінальної юстиції, криміналістики, протокол від 02.02.2026 року № 1.

Затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ, протокол від 24 лютого 2026 року № 3/4-7.

©Сабріє Шрамко, Ольга Несен, Ольга Хахуцяк,
Ганна Степанова, Єлизавета Кузмічова-
Кисленко

©Національна академія внутрішніх справ,
2026 рік

ЗМІСТ

1. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	4
2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	42
3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ... ..	45
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	47
5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ.....	49
6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ СИТУАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ.....	56
7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	68

1. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Програму навчальної дисципліни «Кримінальне право» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є нормативні положення закону України про кримінальну відповідальність, їх доктринальне тлумачення, особливості кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень, критерії їх відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Навчальна дисципліна складається зі Загальної та Особливої частин кримінального права.

Загальна частина кримінального права складається з таких тем:

Тема 1. Поняття і система кримінального права. Кримінальна відповідальність та її підстави.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі і просторі.

Тема 3. Поняття кримінального правопорушення. Склад кримінальних правопорушень.

Тема 4. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Тема 5. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Тема 6. Стадії вчинення кримінального правопорушення. Співучасть у кримінальному правопорушенні.

Тема 7. Множинність кримінальних правопорушень.

Тема 8. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Тема 9. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Тема 10. Покарання і мета покарання. Система і види покарань.

Тема 11. Призначення покарання. Звільнення від покарання та його відбування. Судимість.

Тема 12. Інші заходи кримінально-правового характеру. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Особлива частина кримінального права складається з таких тем:

Тема 1. Поняття та система Особливої частини кримінального права України. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України.

Тема 2. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи, проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина, проти власності.

Тема 5. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності, проти довкілля.

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, проти безпеки виробництва, проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності, кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.

Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації, проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів, у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мережі мереж електров'язку.

Тема 9. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної

діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, проти правосуддя.

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення), проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «Кримінальне право» є вивчення основних положень кримінально-правових норм, інститутів Загальної та Особливої частини Кримінального кодексу України. Отримання знань здобувачами вищої освіти щодо особливостей кваліфікації та застосування кримінально-правових норм.

Завданнями навчальної дисципліни

Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Кримінальне право» є:

– із *Загальної частини кримінального права* є: з'ясувати поняття, предмет, завдання і систему кримінального права; розглянути основні положення науки кримінального права; вивчити закон про кримінальну відповідальність; проаналізувати поняття кримінальної відповідальності та її підстави; опрацювати поняття кримінального проступку, злочину і його видів; здійснити аналіз складу кримінального правопорушення; визначити об'єкт і предмет кримінального правопорушення; визначити об'єктивну сторону кримінального правопорушення; визначити суб'єкт кримінального правопорушення; визначити суб'єктивну сторону кримінального правопорушення; розглянути стадії вчинення кримінального правопорушення; проаналізувати інститут співучасті у кримінального правопорушення; визначити множину кримінального правопорушення; з'ясувати обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння; встановити особливості звільнення від кримінальної відповідальності; визначити покарання та його види; з'ясувати особливості призначення покарання; розглянути звільнення від покарання і його відбування, вивчити інститут судимості, її погашення і зняття; розглянути примусові заходи медичного характеру та примусове лікування; визначити особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх; з'ясувати основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

– із *Особливої частини кримінального права* є: систематизоване освоєння і закріплення у курсантів, слухачів та студентів правильному орієнтуванню в діючому кримінальному законодавстві, набуття вміння застосовувати норми кримінального права при кваліфікації кримінальних правопорушень; вивчення курсу повинно сприяти вихованню у курсантів, слухачів та студентів поважного ставлення до закону про кримінальну відповідальність як важливого засобу захисту людини, її прав, свобод і законних інтересів, інтересів суспільства і держави від кримінально протиправних посягань; під час вивчення курсу повинні розкриватися зв'язки кримінального права України з іншими галузями права і юридичними навчальними дисциплінами.

Препреквізити (Prerequisite): «Теорія держави і права», «Логіка», «Конституційне право», «Цивільне право», «Адміністративне право», «Міжнародне право».

Постреквізити (Postrequisite): «Кримінологія», «Криміналістика», «Кримінальний процес», «Кримінально-правова кваліфікація», «Кримінально-виконавче право», «Кваліфікація окремих видів кримінальних правопорушень», «Міжнародне кримінальне право».

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: kpk.criminology@gmail.com

Структура навчальної дисципліни:
Загальна частина кримінального права

Тема 1. Поняття, предмет, завдання і система кримінального права. Наука кримінального права.

Поняття кримінального права як самостійної галузі права і як науки – галузі правознавства (юриспруденції). Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права і кримінальної політики. Кримінальне право як засіб охорони соціальних цінностей і встановленого в суспільстві правопорядку. Завдання кримінального права, його роль в побудові демократичного суспільства.

Принципи кримінального права України: загальні та галузеві.

Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права (кримінально-процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право). Загальна і Особлива частини кримінального права.

Наука кримінального права. Розвиток науки кримінального права. Наступність у науці кримінального права. Розробка наукою основних інститутів кримінального права. Соціологія кримінального права як складова частина кримінально-правової норми. Вплив науки кримінального права на законодавчу і правозастосовну діяльність, на формування юридичного мислення і правової свідомості населення.

Предмет і завдання науки кримінального права. Методи науки кримінального права. Система курсу кримінального права. Вступ до вивчення кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність.

Вчення про кримінальне правопорушення; вчення про покарання; кримінальне право зарубіжних держав; критичний підхід до використання літератури, яка видана до проголошення незалежності України.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність.

Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки і значення. Закон про кримінальну відповідальність як єдине джерело кримінального права. Загально-превентивна роль закону про кримінальну відповідальність. Точне виконання закону про кримінальну відповідальність – необхідна умова зміцнення правопорядку і законності. Види законів про кримінальну відповідальність.

Структура (будова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини КК України, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини КК України; диспозиції і санкції. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і забороняючі (норми-заборони).

Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття і значення. Види тлумачення за суб'єктом: автентичне (легальне); судове; доктринальне; засоби тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. результати (обсяг) тлумачення: буквальне, обмежене і розширене.

Роль Верховного Суду в тлумаченні законів про кримінальну відповідальність, так званий прецедент тлумачення законів. Аналогія в кримінальному праві.

Конституційні положення щодо дії закону про кримінальну відповідальність в часі і просторі. Чинність законів про кримінальну відповідальність в часі. Вступ закону про кримінальну відповідальність в силу. Обов'язкове опублікування закону про кримінальну відповідальність як необхідна умова його застосування. Поняття часу вчинення кримінального правопорушення. Припинення чинності закону про кримінальну відповідальність. Обставини, внаслідок яких закон втрачає силу. Зупинення чинності законів про кримінальну відповідальність.

Зворотна сила закону про кримінальну відповідальність. Поняття більш м'якого (більш суворого) закону про кримінальну відповідальність. Чинність проміжного закону про кримінальну відповідальність. Межі зворотної сили закону про кримінальну відповідальність.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність в просторі, які закріплені в КК України: територіальний, громадянства і універсальний. Зміст територіального принципу чинності закону про кримінальну відповідальність. Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Вилучення з-під юрисдикції українських судів осіб, які вчинили кримінальне правопорушення на території України, але користуються дипломатичним імунітетом.

Зміст принципу громадянства. Вирішення питання про відповідальність громадян України, які вчинили кримінальне правопорушення за кордоном. Правові наслідки засудження особи за межами України.

Зміст універсального принципу дії закону про кримінальну відповідальність. Особливості відповідальності іноземних громадян і осіб без громадянства. Видача осіб, які вчинили кримінальні правопорушення.

Тема 3. Кримінальна відповідальність та її підстави.

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у науці кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини і кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Питання про свободу волі в кримінальному праві.

Юридичні підстави кримінальної відповідальності.

Питання про юридичні підстави кримінальної відповідальності в науці і законодавстві. Дискусійні питання відносно змісту та реалізації кримінальної відповідальності.

Тема 4. Кримінальне правопорушення і його види.

Соціальна природа кримінального правопорушення. Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин, існуючих у суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільне небезпечних діянь.

Визначення поняття кримінального правопорушення в чинному КК України. Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Значення суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Неприпустимість застосування статей Особливої частини КК України за аналогією. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Винність як ознака кримінального правопорушення; зміст, значення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за кримінальне правопорушення. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення.

Значення ч. 2 ст. 11 КК України для поняття кримінального правопорушення. Проблема вдосконалення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень.

Критерії відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень.

Питання про відмежування кримінального правопорушення в та інших правопорушень у науці кримінального права.

Види кримінальних правопорушень.

Тема 5. Склад кримінального правопорушення.

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи складу кримінального правопорушення, їх зміст, органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки.

Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення як: конститутивних ознак; кваліфікуючих ознак; обставин, що обтяжують покарання.

Види складів кримінальних правопорушень залежно від їх тяжкості: прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані.

Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінального правопорушення.

Тема 6. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення.

Поняття об'єкта кримінального правопорушення. Значення об'єкта кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпеки кримінального правопорушення і його кваліфікації.

Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкту кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин

Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення, їх значення.

Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти.

Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення.

Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення. Проблеми подальшого розвитку вчення про об'єкт кримінального правопорушення.

Тема 7. Об'єктивна сторона з кримінального правопорушення.

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпеки, кваліфікації кримінального правопорушення, а також відокремлення одного складу кримінального правопорушення від іншого.

Суспільно небезпечна дія чи бездіяльність (діяння) як зовнішні акти поведінки людей, які вчинюються в реальній дійсності.

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність. Обов'язок діяти зазначеним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Поняття нездоланної сили, фізичного і психічного примусу та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Суспільне небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення; поняття суспільно небезпечних наслідків, їх види та значення в кримінальному праві. кримінального правопорушення Кримінальні правопорушення з матеріальними та формальними складами: значення такого поділу.

Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільне небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку.

Поділ причинного зв'язку на необхідний і випадковий, безпосередній і опосередкований причинний зв'язок та ін.

Встановлення причинного зв'язку при наявності так званих особливих умов з боку потерпілого. Особливості причинного зв'язку при кримінально протиправній бездіяльності.

Спосіб, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення; їх значення. Спосіб, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного кримінального

правопорушення; як кваліфікуючі ознаки; як обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Тема 8. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення в кримінальному праві. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкта, його значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа правопорушника.

Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих кримінальних правопорушень.

Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують. Критерії встановлення в законі зниженого віку кримінальної відповідальності

Кримінальне правопорушення, за вчинення якого в кримінальному законі встановлено знижений вік кримінальної відповідальності.

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення, формула неосудності і її види. Формула неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності за кримінальним правом. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічна душевна хвороба, тимчасовий розлад душевної діяльності, слабоумство, інший хворобливий стан (розлад психіки). Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Кримінальна відповідальність обмежено осудних осіб (ст. 20 КК України).

Застосування примусових заходів медичного характеру до неосудних осіб, що скоїли суспільно-небезпечне діяння.

Обмежена осудність як підстава застосування примусових заходів медичного характеру.

Кримінальна відповідальність за кримінальне правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

Тема 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини і її значення. Неприпустимість об'єктивного ставлення. Форми вини в кримінальному праві, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки).

Відміна непрямого умислу від прямого.

Умисел в кримінальних правопорушеннях з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети як: конститутивних ознак кримінального правопорушення; кваліфікуючих ознак; обставин, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Необережність і її види. Значення боротьби з необережними кримінальними правопорушеннями.

Кримінально-протиправна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування від непрямого умислу. Кримінально протиправна недбалість та її

об'єктивний і суб'єктивний критерії, їх значення.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільне небезпечних наслідків, його відміна від кримінально протиправної недбалості.

Подвійна, складна (змішана) форма вини і її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність, фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Випадки, які приєднуються до помилок, і помилка щодо особи; відхилення дії чи удару.

Тема 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення.

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним законодавством.

Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види готування до кримінального правопорушення.

Відмежування готування до кримінального правопорушення відмінність від виявлення наміру. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України.

Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах непридатними засобами. Значення такого поділу. Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення.

Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення в залежності від особливостей конструкції складу кримінального правопорушення.

Підстави кримінальної відповідальності за готування та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування та замаху на кримінальне правопорушення. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні, її поняття та ознаки.

Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова.

Питання про добровільну відмову на стадії закінченого замаху на кримінальне правопорушення.

Підстави усунення кримінальної відповідальності за добровільну відмову від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця та їх значення.

Діяльне каяття при вчиненні кримінального правопорушення. Відмінність діяльного каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні.

Поняття і значення співучасті в кримінальному правопорушенні, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Спільна участь осіб в вчиненні кримінального правопорушення. Зміст цієї ознаки.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників. Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті у кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відмежування співучасті від «необережного спричинення». Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення в співучасті.

Види співучасників та їх визначення в КК України. Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні

ознаки підбурювання. Пособник кримінального правопорушення. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відмежування: пособництва від підбурювання.

Причетність до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, недонесення, потурання (ч. 6, 7 ст. 27 КК України). Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

Форми співучасті. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця.

Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різни формах співучасті. Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Призначення покарання співучасникам.

Спеціальні питання відповідальності співучасників. Посереднє виконавство (виконання). Співучасть в кримінальному правопорушенні із спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення.

Екссес виконавця. Види екссесу виконавця. Кваліфікація дій співучасників при екссесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця.

Особливості добровільної відмови підбурювача та пособника.

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень.

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень та її значення.

Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елементи множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одиничні (триваючі, продовжувані та складні (складові)).

Види множини кримінальних правопорушень. Повторність кримінальних правопорушень та її ознаки.

Види повторності: повторність кримінальних правопорушень, яка не пов'язана з засудженням (фактична повторність) та повторність кримінальних правопорушень, яка пов'язана з засудженням (рецидив). Види фактичної повторності: повторність тотожних, однорідних та різнорідних кримінальних правопорушень.

Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень. Значення повторності для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Сукупність кримінальних правопорушень та їх ознаки.

Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність.

Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ідеальній та реальній сукупності. Значення сукупності кримінальних правопорушень для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Рецидив кримінального правопорушення, його ознаки. Види рецидиву: загальний та спеціальний, простий та складний (багаторазовий); пенітенціарний. Значення рецидиву для кваліфікації кримінального правопорушення і для призначення покарання.

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Обставини, які передбачені КК України та іншими законодавчими актами.

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння (завдання) шкоди при так званій «передчасній» і «запізнілій» обороні. Оцінка використання зброї та інших пристосувань, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони –

захист від суспільне небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони.

Врахування суб'єктивного ставлення особи, що захищається, до заподіяння шкоди. Оцінка стану сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно-небезпечним нападом.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки.

Відповідальність за ексцес оборони. Уявна оборона. Диференціація відповідальності при уявній обороні.

Підстави і ознаки затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Вимушений характер завдання шкоди правопорушнику при його затриманні. Відповідність завдання шкоди при затриманні безпеці вчиненого посягання і обставинам затримання правопорушника. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була завдана.

Відповідальність за заподіяння шкоди, яка не була необхідною для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.

Підстави і ознаки крайньої необхідності. Загрожує небезпека і неможливість її усунення інакше як шляхом завдання шкоди – підстави крайньої необхідності.

Джерела небезпеки. Завдання шкоди інтересам так званих «третіх осіб».

Вимушеність завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій в стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Врахування суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка заподіюється в стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж відвернута при крайній необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони і затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний або психічний примус. Поняття та зміст цих обставин. Умови, за яких є наявною та за яких виключається кримінальна протиправність діяння, скоєного внаслідок фізичного або психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження. Поняття, зміст та правове значення цих обставин. Умови, які виключають кримінальну протиправність діяння внаслідок виконання наказу чи розпорядження. Кримінальна відповідальність за вчинення умисного кримінального правопорушення під час виконання явно незаконного наказу або розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком. Поняття виправданого ризику та його зміст. Умови, при наявності яких ризик є виправданим. Відповідальність за невиправданий ризик.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності. Умови звільнення від відповідальності за вимушене заподіяння шкоди та умови.

Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття і значення звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Поняття, умови, правові наслідки.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.

Звільнення від кримінальної відповідальності внаслідок закінчення строків давності, розміри цих строків та їх обчислення. Перерва та припинення перебігу строків давності. Застосування строків давності у справах про кримінальні правопорушення, за які може бути призначене довічне позбавлення волі, а також про кримінальні правопорушення проти миру та безпеки людства.

Тема 15. Покарання та його види.

Поняття та ознаки покарання за кримінальним правом. Відмінність від інших заходів кримінально-правового характеру.

Кара як ознака покарання. Елементи кари. Соціальна природа покарання.

Мета покарання. Питання про мету покарання в історії кримінального законодавства України та в науці кримінального права. Виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне попередження. Питання про відновлення соціальної справедливості як мету покарання.

Система та види покарань. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним правом. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Проблеми удосконалення системи покарань.

Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання; безстрокові, строкові, та непов'язані з встановленням строків: загальні та спеціальні. Покарання, які пов'язані з виправно-трудоим впливом на засудженого.

Характеристика окремих видів покарань за чинним кримінальним законодавством України.

Штраф як вид покарання. Поняття штрафу, його розміри та порядок призначення як основного та додаткового покарання. Заміна штрафу іншими видами покарань. Наслідки злісного ухилення від сплати штрафу.

Позбавлення військових, спеціальних звань, рангу або кваліфікаційного класу за кримінальним правом. Підстави та порядок призначення додаткового покарання у вигляді позбавлення військового та спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як вид покарання. Підстави, порядок та строки призначення цього виду покарання. Порядок призначення позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткового покарання. Обчислення строків виконання цього виду покарання за умов приєднання його як додаткової міри до різних видів основних покарань. Наслідки ухилення від виконання цього виду покарання.

Громадські роботи. Поняття та зміст громадських робіт. Строки і порядок їх застосування. Наслідки злісного ухилення від відбуття громадських робіт. Особи, яким цей вид покарання не може бути призначений.

Виправні роботи без позбавлення волі як вид покарання. Зміст цього виду покарання, його строки та види. Підстави та порядок зарахування до трудового стажу засудженого строку відбутих ним виправних робіт. Умови заміни виправних робіт без позбавлення волі іншими видами покарань. Наслідки ухилення засудженого від відбування виправних робіт.

Службове обмеження для військовослужбовців. Умови та підстави застосування та скасування. Грошове стягнення як компонент даного виду покарання та його розміри. Вплив службового обмеження на підвищення у посаді, військовому званні та на строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Конфіскація майна як вид покарання. Ст. 41 Конституції України про конфіскацію майна. Поняття, сутність конфіскації майна, її види. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Майно, яке не підлягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації. Задоволення майнових претензій за рахунок конфіскованого майна.

Арешт як кримінальне покарання. Поняття і зміст арешту, строки і порядок його застосування. Особи, до яких арешт як вид кримінального покарання не може бути призначений.

Обмеження волі. Поняття, зміст і умови застосування обмеження волі. Строки і порядок застосування обмеження волі. Наслідки злісного ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі. Особи, яким цей вид покарання не може бути призначений.

Направлення військовослужбовців, які вчинили кримінальне правопорушення, в дисциплінарний батальйон. Підстави, порядок та строки призначення цих видів покарань. Особи, які не можуть бути направлені до дисциплінарного батальйону.

Позбавлення волі в історії кримінального права і за чинним кримінальним законодавством України. Поняття, види та строки позбавлення волі. Проблема тривалих та

коротких строків позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі. Поняття та зміст довічного позбавлення волі. Категорія осіб, до яких не може бути призначене це покарання.

Тема 16. Призначення покарання.

Загальні начала призначення покарання за кримінальним правом України.

Призначення покарання в межах, встановлених статтею (санкцією статті) закону, яка передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Урахування при призначенні покарання характеру та ступеню суспільної небезпеки вчиненого кримінального правопорушення, особи винного і обставин справи, що пом'якшують та обтяжують відповідальність.

Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей.

Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, що пом'якшують відповідальність. Види пом'якшуючих та обтяжуючих відповідальність обставин. Їх характеристика та класифікація. Межі урахування судом при призначенні покарання обставин, що пом'якшують та обтяжують відповідальність.

Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Врахування обставин, в силу яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця.

Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Вплив характеру та ступеня фактичної участі особи у вчиненні кримінального правопорушення на вид та строки покарання.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання.

Підстави та порядок призначення судом більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання нижче від найнижчої межі, передбаченої законом за дане кримінальне правопорушення. Перехід до іншого, більш м'якого виду покарання. Особливості застосування норми про призначення більш м'якого покарання до додаткових покарань.

Призначення покарання при вчиненні кількох кримінальних правопорушень – за сукупністю кримінальних правопорушень.

Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі кримінальні правопорушення, які входять в сукупність кримінальних правопорушень. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання за сукупністю шляхом повного чи часткового складання.

Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, якщо хоча б один з них є умисним тяжким або особливо тяжким, або якщо хоча б за один із вчинених кримінальних правопорушень призначено довічне позбавлення волі. Порядок призначення, за сукупністю кримінальних правопорушень додаткових покарань. Особливості призначення за сукупністю кримінальних правопорушень різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень за ч. 4 ст. 70 КК України.

Призначення покарання за кількома вироками – за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків, коли хоча б одне кримінальне правопорушення є особливо тяжким, а також коли має місце покарання у виді довічного позбавлення волі.

Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинання покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу сукупності кримінальних правопорушень та сукупності вироків. Відмінність правил призначення покарання за

сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Зарахування попереднього ув'язнення до строку покарання призначеного судом.
Зарахування попереднього ув'язнення при призначенні видів покарання.

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування.

Поняття та види звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від покарання особи, яка перестала бути суспільне небезпечною (ч. 4 ст. 74 КК України).

Звільнення від відбування покарання за діяння, караність яких усунута законом (ч. 4 ст. 74 КК України).

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Поняття, юридична природа та види. Испитовий строк, його тривалість та значення. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Давність виконання обвинувального вироку. Строки давності та їх обчислення. Зупинка перебігу давності, обчислення строків давності при зупиненні. Перерва давності. Обчислення строків при перерв давності. Питання про застосування давності до осіб, які засуджені до довічного ув'язнення. Незастосування давності до осіб, які винні у вчиненні кримінальних правопорушень проти миру та безпеки людства..

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання: поняття та значення. Підстави та умови умовно-дострокового звільнення. Види покарань, при відбуванні яких можливе умовно-дострокове звільнення. Роль громадськості в нагляді за умовно-достроково звільненими. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення.

Заміна не відбутої частини покарання більш м'яким: поняття і значення. Умови, підстави та порядок такої заміни. Участь громадськості в нагляді за особами, яким призначене покарання замінено більш м'яким видом.

Правові наслідки заміни покарання. Відміна заміни покарання від умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Категорії засуджених, до яких не застосовується умовно-дострокове звільнення від покарання та заміна покарання більш м'яким.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

Звільнення від відбування покарання за хворобою.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

Тема 18. Судимість. Погашення і зняття судимості.

Поняття та кримінально-правове значення судимості. Погашення та зняття судимості як форми припинення стану судимості та умови його застосування. Обчислення строків погашення судимості.

Зняття судимості. Відміна зняття судимості від погашення судимості.

Тема 19. Обмежувальні заходи. Інші заходи кримінально-правового характеру.

Поняття примусових заходів медичного характеру. Підстави та мета їх застосування. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Продовження, заміна або припинення примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

Примусове лікування осіб, які вчинили кримінальне правопорушення та мають хворобу, що становить небезпеку для життя інших осіб.

Зміст обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Класифікація обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від

домашнього насильства як обмежувальний захід.

Обмеження спілкування з дитиною у разі, якщо домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності як обмежувальний захід.

Заборона наблизитися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку з роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин як обмежувальний захід.

Заборона листування, телефонних переговорів з особою, яка постраждала від домашнього насильства, інших контактів через засоби зв'язку чи електронних комунікацій особисто або через третіх осіб як обмежувальний захід.

Направлення для проходження програми для кривдників або пробаційної програми як обмежувальний захід.

Категорія осіб, до яких застосовуються обмежувальні заходи.

Строки застосування обмежувальних заходів.

Контроль за поведінкою засуджених, до яких застосовано обмежувальні заходи.

Тема 20. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх як прояв гуманізму кримінального законодавства України.

Особливості призначення покарання неповнолітнім.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх.

Призначення позбавлення волі неповнолітнім: строки позбавлення волі.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Підстави такого звільнення.

Заміна кримінального покарання примусовими заходами виховного характеру. Підстави заміни. Види примусових заходів виховного характеру.

Звільнення від кримінальної відповідальності і покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Погашення та зняття судимості.

Тема 21. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Підстави застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру юридичних осіб. Підстави для звільнення юридичних осіб від заходів кримінально-правового характеру.

Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб: 1) штраф; 2) конфіскація майна; 3) ліквідація.

Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

Тема 22. Основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

Загальна характеристика кримінального законодавства країн, які входять до СНД. Кримінальне законодавство розвинутих зарубіжних країн: Англії, США, Німеччини, Японії. Англо-американська і континентальна (франко-німецька) системи кримінального права. Реформи кримінального законодавства, які здійснюються в останні десятиліття у деяких зарубіжних розвинутих державах.

Основні інститути Загальної частини кримінального права зарубіжних країн.

Поняття кримінального правопорушення. Класифікація кримінальних правопорушень. Вина та її форми. Неосудність. Замах на кримінальне правопорушення. Співучасть. Обставини, які виключають кримінальну протиправність діння. Система кримінальних покарань. Заходи безпеки. Умовне засудження. Звільнення від покарання.

Наука кримінального права. Виникнення та основні етапи розвитку науки

кримінального права. Глосатори (італійська школа), середньовічні доктрини кримінального права (Німеччина, Італія, Франція, Голландія). Просвітницько-гуманістичний напрям в науці кримінального права (Монтеск'є, Бекарія, Воль та ін.). Класична школа кримінального права: її виникнення, сутність, етапи розвитку. Французький, німецький та російський напрями класичної школи кримінального права (Рост, Фейербах, Грольман, Таганцев, Сергеевський). Значення класичної школи кримінального права, її вплив на кримінальне законодавство та на правозастосування.

Виникнення антропологічної школи кримінального права та її подальша еволюція. Основні погляди антропологів (Ломброзо, Фері, Гарофло) та їх вплив на науку кримінального права.

Виникнення соціологічної школи кримінального права та її подальша еволюція. Поширення поглядів цієї школи в Європі, Росії, Латинській Америці. Основні погляди соціологів (Ліст, Ван-Гамель, Принс, Тард, Фойницький, Чубинський та ін.). Вплив соціологічної школи на кримінальне законодавство в кінці XIX та XX століть.

Міжнародна спілка криміналістів та її з'їзди (1889-1915 р.р.). Формування змішаних (інтегрованих) напрямків в науці кримінального права.

Розвиток науки кримінального права у другій половині XX століття. Новий соціальний захист. Фінальна теорія кримінального права. Нормативізм. Неоантропологія. Оцінка цих напрямків.

Особлива частина кримінального права

Тема 1. Поняття та система Особливої частини кримінального права. Злочини проти основ національної безпеки України.

Поняття Особливої частини кримінального права та її значення. Співвідношення Загальної і Особливої частин кримінального права. Система Особливої частини кримінального законодавства України. Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації. Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень і формулювання звинувачення.

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти основ національної безпеки України. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Державна зрада. Колабораційна діяльність. Пособництво державі-агресору. Посягання на життя державного чи громадського діяча. Диверсія. Шпигунство. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Тема 2. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття вбивства та його види. Доведення до самогубства. Погроза вбивством. Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи. Здоров'я людини як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття й види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень. Побої і мордування. Каткування. Домашнє насильство. Зараження венеричною хворобою. Незаконне проведення абортів або стерилізації. Незаконне розголошення лікарської таємниці. Кримінальні правопорушення, що ставлять в небезпеку життя чи здоров'я особи. Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в

небезпечному для життя стані.

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи, проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Торгівля людьми. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Примушування до шлюбу.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Зґвалтування. Сексуальне насильство, відмінність цього кримінального правопорушення від зґвалтування. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх. Домагання дитини для сексуальних цілей.

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина, проти власності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права у системі Особливої частини кримінального права. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації виборчих та інших політичних прав громадян. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації особистих прав громадян. Порушення недоторканості житла громадян. Порушення права на отримання освіти. Порушення права на безоплатну медичну допомогу. Кримінальні правопорушення проти сім'ї. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації права на працю. Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Кримінальні правопорушення проти релігії. Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Об'єкт і предмет кримінальних правопорушень проти власності. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення. Крадіжка, поняття й ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень. Грабіж. Розбій. Вимагання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво.

Тема 5. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності, проти довкілля.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Протидія законній господарській діяльності. Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Порушення порядку здійснення заготівлі металобрухту та операцій з металобрухтом. Доведення до банкрутства. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Кримінальні правопорушення у сфері промислового виробництва. Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Кримінальні правопорушення у сфері фінансової діяльності. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Кримінальні правопорушення у сфері економічних інтересів держави. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок

акцизного податку чи голографічних захисних елементів. Контрабанда культурних цінностей та зброї. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. Легалізація (відмивання) майна, одержаного кримінально протиправним шляхом. Кримінальні правопорушення у сфері приватизації. Кримінальні правопорушення у сфері вільного здійснення господарської діяльності. Значення правильної кваліфікації господарських кримінальних правопорушень у діяльності органів Національної поліції.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти довкілля. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку екологічної безпеки. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку раціонального використання водних об'єктів атмосферного повітря. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання землі та її надр. Незаконне видобування, збут, придбання, передача, пересилання, перевезення, переробка бурштину. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання рослинного світу. Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу. Порушення законодавства про захист рослин. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання тваринного світу. Незаконне полювання. Незаконне заняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, проти безпеки виробництва, проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з метою залякування населення і органів влади. Терористичний акт. Фінансування тероризму. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з використанням організованих форм посягань. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Організація, сприяння у проведенні або участі у злочинному зібранні (сходці). Звернення за застосуванням злочинного впливу. Встановлення або поширення злочинного впливу. Бандитизм. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з порушенням правил поведіння із загально-небезпечними речовинами, матеріалами та предметами. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Об'єктивна сторона цього кримінального правопорушення. Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. Кримінальні правопорушення, що порушують встановлені умови охорони праці. Порушення вимог законодавства про охорону праці. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Кримінальні правопорушення, що становлять підвищену небезпеку виробництва. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку водіння транспорту. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Кримінальні

правопорушення проти встановленого порядку забезпечення функціонування транспорту. Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порушення чинних на транспорті правил. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо- конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів.

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Хуліганство. Кримінальні правопорушення проти моральності. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Предмет цих кримінальних правопорушень. Зміст відповідних заохочувальних норм. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Відмінність цього кримінального правопорушення від діяння, передбаченого ст. 309 КК України. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Поняття посівів або вирощування снотворного маку чи конопель. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням.

Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації, проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мережі мереж електрозв'язку.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації. Розголошення державної таємниці. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів та порядку здійснення міжнародних передач товарів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Незаконне перетинання державного кордону України. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експертному контролю. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України. Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період. Ухилення від військового обліку або навчальних (спеціальних) зборів.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, та кримінальних правопорушень проти журналістів. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності. Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів та бланків. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Самоправство.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

Тема 9. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, проти правосуддя.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття неправомірної вигоди. Суб'єкти кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи, що дається у примітці до ст. 364 КК України. Зловживання владою або службовим становищем. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Декларування недостовірної інформації. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Службова недбалість. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Незаконне збагачення. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань. Провокація підкупу.

Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Примушування давати показання. Порушення права на захист. Втручання в діяльність судових органів. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі.

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення), проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку. Непокора. Невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Погроза або насильство щодо начальника. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Дезертирство. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Бездіяльність військової влади. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю.

Мародерство. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Кримінальні правопорушення проти миру й безпеки людства. Пропаганда війни. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Геноцид. Екоцид. Найманство. Піратство. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій. Порушення законів та звичаїв війни. Застосування зброї масового знищення. Кримінальні правопорушення проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Кримінальний процес» є чинне кримінальне процесуальне законодавство, кримінальна процесуальна діяльність органів досудового розслідування, прокуратури, суду і процесуальні правовідносини, теорія та історія кримінального процесу.

Навчальна дисципліна «Кримінальний процес» складається з таких тем:

Розділ 1. Загальна частина кримінального процесу

Тема 1. Поняття, сутність і завдання кримінального процесу. Кримінальне процесуальне законодавство та межі його дії.

Тема 2. Засади кримінального провадження.

Тема 3. Учасники кримінального провадження.

Тема 4. Докази і доказування у кримінальному провадженні.

Тема 5. Процесуальні строки і процесуальні витрати. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні.

Тема 6. Заходи забезпечення кримінального провадження.

Розділ 2. Особлива частина кримінального процесу

Тема 7. Загальні положення досудового розслідування.

Тема 8. Проведення слідчих (розшукових) дій.

Тема 9. Повідомлення про підозру.

Тема 10. Зупинення і закінчення досудового розслідування.

Тема 11. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.

Тема 12. Підсудність та підготовче судове провадження.

Тема 13. Судовий розгляд.

Тема 14. Провадження з перегляду судових рішень.

Тема 15. Виконання судових рішень.

Тема 16. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

Тема 17. Особливі порядки кримінального провадження. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного стану.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета викладання навчальної дисципліни «Кримінальний процес»:

Науково-юридична:

– поглиблене вивчення всіх положень кримінального процесуального законодавства та механізмів його застосування у практичній діяльності;

– опанування здобувачами вищої освіти навичок і вмінь ефективного застосування кримінального процесуального законодавства для досягнення завдань кримінального провадження та забезпечення встановлення обставин, які підлягають доказуванню;

– опанування здобувачами вищої освіти необхідної науково-методологічної підготовки, що забезпечує їм бачення проблем законодавства і практики його застосування, шляхів їх розв'язання, використовуючи навички творчого мислення та самовдосконалення свого професійного рівня;

– формування навичок прийняття юридичних рішень та складання процесуальних документів у кримінальних провадженнях, опанування логіки й офіційної ділової мови юридичних документів;

Загальноосвітня:

– підвищення правової культури та ерудиції фахівців, оволодіння досвідом інших держав зі здійснення досудового розслідування, судового розгляду та науковими ідеями в цій сфері;

Виховна:

– формування впевненості фахівців у правильності ідей правової держави і

необхідності їх реалізації в кримінальній процесуальній діяльності, відданості ідеям істини, добра, справедливості і законності, почуття відповідальності перед суспільством, державою і людиною.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Кримінальний процес» є:

- засвоєння теоретичних основ діяльності органів досудового розслідування, прокуратури, слідчого судді, суду, а також категоріального апарату, який використовується при викладанні дисципліни (кримінальний процес, засади кримінального провадження, учасники кримінального провадження, докази і доказування у кримінальному процесі, заходи забезпечення кримінального провадження, досудове розслідування, слідчі (розшукові) дії, повідомлення про підозру, зупинення та закінчення досудового розслідування, особливі порядки досудового розслідування, спеціальне досудове розслідування та ін.);

- оволодіння знаннями щодо завдань кримінального процесу, системи кримінального процесуального законодавства та засад кримінального провадження;

- вивчення системи та класифікації учасників кримінального провадження, доказів і доказування у кримінальному процесі та процесуальних джерел доказів;

- оволодіння знаннями щодо процесуальних строків і процесуальних витрат та порядку відшкодування шкоди у кримінальному провадженні;

- вивчення системи та класифікації заходів забезпечення кримінального провадження та запобіжних заходів;

- розширення кола знань про загальні положення досудового розслідування та його форми і завдання, що передбачені законодавством і застосовуються на практиці;

- вивчення системи, класифікації та загальних вимог до проведення слідчих (розшукових) дій, а також процесуального порядку оформлення результатів їх проведення;

- ознайомлення з процесуальним порядком повідомлення особі про підозру;

- оволодіння знаннями щодо підстав, умов та процесуального порядку зупинення досудового розслідування та щодо загальних положень закінчення досудового розслідування та його форм;

- ознайомлення з особливостями досудового розслідування кримінальних проступків та спеціального досудового розслідування;

- з'ясування загальних положень інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування;

- оволодіння знаннями щодо вимог підсудності та порядку провадження у судових стадіях;

- розширення кола знань про порядок виконання судових рішень та міжнародного співробітництва під час кримінального провадження;

- вивчення процесуальної форми особливих порядків кримінального провадження.

Пререквізити. «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Кримінальне право», «Адміністративне право», «Цивільне право та процес».

Постреквізити. «Складання кримінальних процесуальних документів на стадії досудового розслідування», «Досудове розслідування», Кримінологія.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри кримінального процесу які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою krimustiziy24@navs.edu.ua

Структура навчальної дисципліни:

Розділ 1. Загальна частина кримінального процесу

Тема 1. Поняття, суть і завдання кримінального процесу. Кримінальне процесуальне законодавство та межі його дії.

Поняття, сутність та значення кримінального процесу. Завдання кримінального провадження.

Історичні форми кримінального процесу.

Система стадій кримінального процесу. Кримінальна процесуальна форма: поняття, сутність та значення. Поняття та види кримінальних процесуальних функцій.

Поняття та сутність кримінальних процесуальних правовідносин. Кримінальні процесуальні гарантії: поняття та система. Поняття та види кримінальних процесуальних актів.

Поняття кримінального процесуального права, його предмет та методи. Поняття, види та структура кримінальних процесуальних норм.

Джерела кримінального процесуального права України. Кримінальне процесуальне право в системі інших галузей права.

Кримінальне процесуальне законодавство та його система. Дія кримінального процесуального закону в просторі.

Дія кримінального процесуального закону в часі. Дія кримінального процесуального закону за колом осіб.

Застосування кримінального процесуального закону за аналогією.

Тема 2. Засади кримінального процесу.

Поняття, значення та система засад кримінального провадження. Верховенство права та законність у кримінальному процесі.

Рівність перед законом і судом та повага до людської гідності під час кримінального провадження.

Зміст і значення засад забезпечення права на свободу і особисту недоторканність та недоторканності права власності

Недоторканність житла чи іншого володіння особи, таємниця спілкування та невтручання у приватне життя у кримінальному провадженні.

Доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень як засада кримінального провадження. Засада змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.

Безпосередність дослідження показань, речей і документів у кримінальному процесі. Засада забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності.

Зміст засади диспозитивності у кримінальному процесі. Засада гласності і відкритості судового провадження та його повного фіксування технічними засобами судового засідання і процесуальних дій.

Зміст і значення засади розумних строків у кримінальному процесі. Засада мови, якою здійснюється кримінальне провадження. Зміст і значення презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини.

Свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї у кримінальному процесі. Зміст і значення засади забезпечення права на захист.

Публічність як засада кримінального провадження. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення.

Тема 3. Учасники кримінального провадження.

Поняття і класифікація суб'єктів кримінального провадження. Учасники кримінального провадження та учасники судового провадження.

Суд (суддя), присяжний як суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності. Слідчий суддя та його повноваження у кримінальному процесі. Прокурор та його повноваження у кримінальному процесі.

Слідчий, керівник органу досудового розслідування та їх повноваження. Права та обов'язки дізнавача та керівника органу дізнання під час досудового розслідування кримінальних проступків.

Оперативні підрозділи як суб'єкти кримінального провадження. Підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений їх процесуальне становище.

Представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, як учасник кримінального процесу. Захисник у кримінальному процесі, його права та обов'язки. Обов'язкова участь захисника.

Потерпілий та його представник у кримінальному процесі. Їх процесуальний статус. Правове становище цивільного позивача, цивільного відповідача та їх представників у кримінальному провадженні.

Законний представник у кримінальному провадженні.

Процесуальний статус третьої особи, щодо майна якої вирішується питання та іншої особи, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування.

Свідок у кримінальному процесі, його права, обов'язки та відповідальність. Особи, які не можуть бути допитані як свідки.

Перекладач, заявник, понятий та викривач як учасники кримінального провадження.

Експерт і спеціаліст у кримінальному процесі.

Їх роль, повноваження та відмінність у процесуальному становищі.

Представник персоналу органу пробації та його повноваження. Секретар судового засідання та судовий розпорядник у кримінальному процесі. Відводи учасників кримінального провадження.

Тема 4. Докази і доказування у кримінальному процесі.

Поняття, значення та мета кримінального процесуального доказування. Докази та їх процесуальні джерела: поняття та класифікація.

Юридичні властивості доказів у кримінальному процесі. Предмет та межі кримінального процесуального доказування.

Суб'єкти доказування у кримінальному процесі. Обов'язок доказування. Збирання доказів у кримінальному провадженні. Способи збирання доказів стороною обвинувачення та стороною захисту. Перевірка доказів. Способи перевірки доказів та їх процесуальних джерел. Оцінка доказів та критерії їх оцінки. Внутрішнє переконання в механізмі оцінки доказів. Підстави та процесуальний порядок визнання доказів недопустимими.

Тема 5. Процесуальні строки і витрати. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні.

Поняття, види та значення процесуальних строків у кримінальному провадженні. Порядок обчислення, продовження та поновлення процесуальних строків. Поняття та види процесуальних витрат. Характеристика окремих видів процесуальних витрат.

Поняття та види шкоди, яка підлягає відшкодуванню (компенсації) у кримінальному провадженні. Способи відшкодування (компенсації) шкоди у кримінальному провадженні. Процесуальний порядок пред'явлення та вирішення цивільного позову у кримінальному провадженні. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю.

Тема 6. Заходи забезпечення кримінального провадження.

Поняття, види та класифікація заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик та привід у кримінальному процесі. Накладення грошового стягнення: поняття та порядок його застосування. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом як захід забезпечення кримінального провадження. Відсторонення від посади у кримінальному процесі. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя. Тимчасовий доступ до речей і документів під час кримінального провадження. Тимчасове вилучення та арешт майна як заходи забезпечення кримінального провадження. Особливості застосування заходів забезпечення кримінального провадження в умовах воєнного стану.

Розділ 2. Особлива частина кримінального процесу

Тема 7. Загальні положення досудового розслідування.

Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування. Етапи досудового розслідування. Дізнання і досудове слідство, як форми досудового розслідування. Єдиний реєстр досудових розслідувань. Особливості розслідування кримінальних проступків. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Поняття

і значення загальних положень досудового розслідування. Підслідність та її види. Початок та місце провадження досудового розслідування. Строки дізнання і досудового слідства, порядок їх продовження. Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Взаємодія слідчого і оперативних підрозділів. Доручення слідчого. Використання науково-технічних засобів при проведенні досудового розслідування. Розслідування кримінальних правопорушень слідчою та слідчо-оперативною групою. Складання кримінально-процесуальних документів під час досудового розслідування. Здійснення прокурорського нагляду, відомчого і судового контролю за законністю в діяльності органів досудового розслідування. Особливості початку досудового розслідування в умовах воєнного стану.

Поняття і види особливих порядків досудового розслідування. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків. Загальні положення спеціального досудового розслідування. Процесуальний порядок провадження спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції.

Тема 8. Проведення слідчих (розшукових) дій.

Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій. Допит та його процесуальне оформлення. Особливості виклику і допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Пред'явлення для впізнання та його види. Процесуальний порядок пред'явлення для впізнання. Особливості впізнання особи при забезпеченні безпеки учасників кримінального судочинства. Проведення допиту та пред'явлення для впізнання в режимі відеоконференції. Обшук та його види. Підстави і процесуальний порядок проведення обшуку. Особливості проведення окремих видів обшуку. Процесуальний порядок оформлення результатів обшуку. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду. Особливості проведення огляду трупа. Ексгумація трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення. Слідчий експеримент. Освідування і його види. Порядок проведення і оформлення окремих видів освідування. Експертиза та підстави її проведення. Отримання зразків для проведення експертизи. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях. Загальні положення про втручання у приватне спілкування. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану.

Тема 9. Повідомлення про підозру.

Поняття, підстави та значення повідомлення про підозру. Випадки повідомлення про підозру. Етапи повідомлення про підозру. Складання повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Порядок повідомлення про підозру. Права підозрюваного та їх роз'яснення. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.

Тема 10. Зупинення і закінчення досудового розслідування.

Поняття зупинення досудового розслідування. Підстави, умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування. Розшук підозрюваного. Підстави і процесуальний порядок відновлення досудового розслідування.

Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Обвинувальний акт та його значення. Структура та зміст обвинувального акту. Додатки до обвинувального акту.

Клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та його зміст. Вручення копій обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування. Систематизація і технічне оформлення матеріалів кримінального провадження.

Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншої сторони. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Обвинувальний акт та його значення. Структура та зміст обвинувального акту. Додатки до обвинувального акту. Клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та його зміст. Вручення копій обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування. Особливості закінчення досудового розслідування у формі дізнання. Систематизація і технічне оформлення матеріалів кримінального провадження.

Тема 11. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.

Поняття та значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування. Право на оскарження. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора, її повернення або відмова у відкритті провадження. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора під час досудового розслідування. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді. Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим, дізнавачем. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора. Види рішень за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора.

Тема 12. Підсудність та підготовче судове провадження.

Поняття і значення підсудності у кримінальному процесі. Види підсудності. Підстави та порядок передачі справ з одного суду до іншого. Автоматизована система документообігу суду. Поняття, сутність і завдання підготовчого судового провадження. Порядок і строки підготовчого судового провадження. Порядок підготовчого судового провадження. Питання, які з'ясовуються суддею при підготовчому судовому провадженні. Рішення, які приймаються за результатами підготовчого судового провадження. Закриття кримінального провадження. Підстави і процесуальний порядок повернення обвинувального акту, клопотань про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру прокурору або за підсудністю. Призначення судового розгляду. Дії судді, пов'язані з підготовкою до судового розгляду. Закінчення підготовчого судового провадження. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

Тема 13. Судовий розгляд.

Сутність і значення стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду кримінальної справи. Безпосередність, усність, безперервність судового розгляду. Незмінність складу суду і рівність прав сторін у судовому розгляді. Учасники судового розгляду та наслідки їх неявки до суду. Погодження зміни обвинувачення, висунення нового обвинувачення, відмови від підтримання державного обвинувачення та початку провадження щодо юридичної особи під час судового розгляду. Підстави і порядок відкладення судового засідання, зупинення судового провадження. Розпорядок судового засідання. Заходи, які

застосовуються до його порушників. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій під час судового розгляду. Проведення процесуальних дій у режимі відео конференції. Межі судового розгляду. Етапи судового розгляду, їх зміст. Суть, структура і завдання підготовчої частини судового засідання. Поняття і завдання судового слідства. Порядок дослідження доказів в судовому засідання. Спрощений порядок судового слідства. Порядок судових дебатів. Промови і репліки сторін. Останнє слово обвинуваченого. Процесуальний порядок постановлення судового рішення. Види судових рішень. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення. Поняття і значення вироку. Види вироків та їх зміст. Питання, що вирішуються судом при постановленні вироку. Порядок винесення ухвал у судовому засіданні. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді. Проголошення судового рішення. Роз'яснення судового рішення. Вручення копії судового рішення. Журнал судового засідання. Технічна фіксація перебігу судового засідання. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції. Спрощене судове провадження щодо кримінальних проступків. Провадження в суді присяжних. Спеціальне судове провадження. Особливий режим судового розгляду в умовах воєнного стану.

Тема 14. Провадження з перегляду судових рішень.

Види перегляду судових рішень у кримінальному процесі. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження. Особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень. Порядок і строки апеляційного оскарження. Вимоги до апеляційної скарги. Дії суду першої інстанції після одержання апеляційних скарг. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження. Наслідки подання апеляційної скарги. Підготовка до апеляційного розгляду. Заперечення на апеляційну скаргу. Відмова від апеляційної скарги, зміна і доповнення апеляційної скарги під час апеляційного провадження. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Апеляційний розгляд. Письмове апеляційне провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Зміна вироку або ухвали суду судом апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції. Підстави для призначення нового розгляду в суді першої інстанції. Особливості нового розгляду судом першої інстанції. Закриття кримінального провадження судом апеляційної інстанції. Судові рішення суду апеляційної інстанції. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції. Вирок, ухвала про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру суду апеляційної інстанції. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого. Порядок перевірки ухвал слідчого судді. Повернення матеріалів кримінального провадження.

Суть і завдання касаційного провадження. Право на касаційне оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Порядок і строки касаційного оскарження. Касаційна скарга та її зміст. Відкриття касаційного провадження. Підготовка касаційного розгляду. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Процесуальний порядок касаційного розгляду. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Судові рішення суду касаційної інстанції. Підстави для передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної або Великої Палати Верховного Суду. Порядок передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Новий розгляд справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції. Постанова суду касаційної інстанції. Повернення матеріалів кримінального провадження.

Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Характеристика нововиявлених обставин. Характеристика виключних обставин. Особи, які мають право порушити питання про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Органи перегляду судових рішень, що набрали законної сили, та межі їх повноважень. Строки перегляду судових

рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Види судових рішень за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

Тема 15. Виконання судових рішень.

Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Види судових рішень та їх характеристика. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Обов'язковість рішень суду. Порядок та строки звернення судового рішення до виконання. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Органи і служби, які виконують вирок і забезпечують виконання кримінальних покарань. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Процесуальний порядок розгляду та вирішення питань, які виникають під час виконання вироку. Підстави для звільнення від відбування кримінального покарання. Умовно-дострокове звільнення від покарання і заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Застосування до засуджених примусового лікування та його припинення. Тимчасове залишення засудженого у слідчому ізоляторі. Умови утримання осіб, засуджених до позбавлення волі. Розгляд судом клопотання про зняття судимості. Нагляд за дотриманням законів під час виконання судових рішень.

Тема 16. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві. Законодавство, що регулює міжнародне співробітництво під час кримінального провадження. Обсяг та види міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Центральні органи України що забезпечують міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу. Виконання запиту в іноземній державі. Розгляд запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Виклик особи, яка перебуває за межами України. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції. Розшук, арешт і конфіскація майна. Створення і діяльність спільних слідчих груп. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Порядок підготовки документів та направлення запитів про видачу особи (екстрадицію). Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Центральні органи України щодо видачі особи (екстрадиції). Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Екстрадиційний арешт. Проведення екстрадиційної перевірки. Відмова у видачі особи (екстрадиції). Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію) та їх оскарження. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав. Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Наслідки передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб. Підстави і порядок виконання вироків судів іноземних держав. Виконання вироку суду іноземної держави. Розгляд судом питання про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Визнання та виконання вироків міжнародних судових установ. Особливості співробітництва з міжнародним кримінальним судом.

Тема 17. Особливі порядки кримінального провадження. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного стану.

Види особливих проваджень у кримінальному процесі. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди. Кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Початок кримінального провадження у формі приватного

обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, їх затримання і обрання запобіжного заходу. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Особливості проведення процесуальних дій та застосування заходів примусу щодо неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Особливості досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості досудового та судового кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Проведення психіатричної експертизи. Обставини що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного стану.

КРИМІНАЛІСТИКА

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Криміналістика» є закономірності механізму кримінальних правопорушень, виникнення інформації про кримінальне правопорушення і його учасників, а також закономірності збирання, дослідження, оцінки і використання доказів і заснованих на пізнаннях цих закономірностей криміналістичних засобах і методах виявлення, розслідування і запобігання кримінальним правопорушенням.

Навчальна дисципліна складається з наступних тем:

Тема 1. Загальні положення науки криміналістики: поняття, система, предмет та джерела криміналістики.

Тема 2. Методологічні засади криміналістики.

Тема 3. Криміналістична ідентифікація і діагностика.

Тема 4. Загальні положення криміналістичної техніки: поняття та структура криміналістичної техніки.

Тема 5. Криміналістична фотографія і відеозйомка: поняття, система криміналістичної фотографії.

Тема 6. Криміналістичне дослідження слідів (трасологія, дактилоскопія): поняття сліду в криміналістиці, класифікація слідів.

Тема 7. Криміналістичне дослідження матеріалів, речовин та виробів.

Тема 8. Криміналістичне дослідження зброї, боєприпасів, вибухових речовин і пристроїв та слідів їх застосування (зброєзнавство).

Тема 9. Криміналістичне дослідження документів (документознавство).

Тема 10. Ідентифікація особи за ознаками зовнішності (габітоскопія).

Тема 11. Криміналістичне дослідження звукових слідів (фоноскопія).

Тема 12. Криміналістичне дослідження слідів запаху (одорологія).

- Тема 13. Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень (криміналістична реєстрація).
- Тема 14. Загальні положення криміналістичної тактики.
- Тема 15. Криміналістична версія. Організація та планування розслідування
- Тема 16. Тактика огляду.
- Тема 17. Тактика обшуку.
- Тема 18. Тактика допиту.
- Тема 19. Тактика пред'явлення для впізнання.
- Тема 20. Тактика слідчого експерименту.
- Тема 21. Тактика використання спеціальних знань під час досудового розслідування.
- Тема 22. Загальні положення криміналістичної методики.
- Тема 23. Розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.
- Тема 24. Розслідування кримінальних правопорушень проти власності.
- Тема 25. Розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи і статевої недоторканості особи.
- Тема 26. Методика розслідування воєнних злочинів.

Метою навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних положень науки криміналістики, оволодіння навичками використання криміналістичної техніки, призначення судових експертиз, проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні, а також методикою розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, підслідних слідчим підрозділам Національної поліції України.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Криміналістика» є:

- комплексний розгляд теоретичних основ науки криміналістики;
- опанування здобувачами понятійного апарату науки криміналістики;
- вивчення закономірностей, діяльності та механізму кримінального правопорушення;
- набуття вмінь використовувати вищевказані закономірності в діяльності з виявлення, фіксації, вилучення та зберігання доказів;
- ознайомлення здобувачів із сучасними методами збирання і дослідження доказів;
- оволодіння практичними навичками щодо застосування сучасних методів криміналістики в практичній діяльності з розслідування та попередження кримінальних правопорушень.

Пререквізити: «Юридична логіка», «Юридична деонтологія», «Інформаційні технології», «Теорія держави та права», «Судові та правоохоронні органи України», «Кримінальне право», «Кримінальний процес».

Постреквізити: «Оперативно-розшукова діяльність», «Кримінологія», «Досудове розслідування».

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримувати у науково-педагогічних працівників кафедри криміналістики та судової медицини або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресами: kknipp@navs.edu.ua.

Структура навчальної дисципліни:

Тема 1. Загальні положення науки криміналістики.

Предмет криміналістики. Розвиток наукових уявлень про предмет криміналістики. Закономірності об'єктивної дійсності, що вивчаються криміналістикою.

Функції та завдання криміналістики на сучасному етапі розвитку суспільства. Загальні, спеціальні та конкретні завдання криміналістики. Роль криміналістики у запобіганні кримінальних правопорушень.

Система криміналістики. Загальна теорія, окремі криміналістичні теорії і вчення.

Мова криміналістики, її становлення і розвиток. Криміналістична техніка, тактика і методика розслідування кримінальних правопорушень.

Криміналістика у системі інших наук і її значення в забезпеченні практичної діяльності у протидії кримінальним правопорушенням. Використання положень філософії, логіки, психології, етики та інших суспільних наук у розвитку криміналістичної теорії, розробці засобів і методів слідчої діяльності. Співвідношення криміналістики і природничо-технічних наук. Роль криміналістики в забезпеченні застосування досягнень науково-технічного прогресу в діяльності у протидії кримінальним правопорушенням. Використання криміналістичних знань, засобів і методів у інших галузях людської діяльності.

Тема 2. Методологічні засади криміналістики.

Поняття та зміст методології криміналістики. Теорія відображення як методологічна основа формування криміналістичних знань і розробки прийомів та засобів роботи з доказами. Специфіка слідчого пізнання. Функції методології.

Поняття методів криміналістики, їх характеристика. Діалектичний метод пізнання. Використання загальнонаукових методів у криміналістиці. Спеціальні методи криміналістики, їх формування і система. Критерії допустимості спеціальних методів криміналістики в кримінальному судочинстві.

Узагальнення слідчої, судової і експертної практики, як джерело розробки криміналістичних засобів, прийомів і методів. Співвідношення методів криміналістики та методів практичної діяльності в розслідуванні кримінальних правопорушень.

Тема 3. Криміналістична ідентифікація і діагностика.

Поняття і наукові засади криміналістичної ідентифікації, її значення у слідчій, експертній і судовій діяльності. Завдання криміналістичної ідентифікації. Ознаки криміналістичної ідентифікації.

Види та форми криміналістичної ідентифікації. Ідентифікаційні ознаки і властивості, їх класифікація. Об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації.

Стадії криміналістичної ідентифікації. Методика ідентифікаційних досліджень. Застосування математичних і кібернетичних методів у ідентифікаційних дослідженнях.

Поняття та сутність встановлення групової належності. Об'єкти групофікації. Групофікація як самостійний метод дослідження. Встановлення групової належності як стадія ідентифікації.

Поняття і сутність криміналістичної діагностики. Наукові засади криміналістичної діагностики. Діагностичні завдання та методика їх вирішення. Форми криміналістичної діагностики. Структура процесу криміналістичної діагностики. Значення криміналістичної діагностики для розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 4. Загальні положення криміналістичної техніки.

Поняття, завдання і система криміналістичної техніки. Джерела формування та розвитку криміналістичної техніки. Класифікація криміналістичних засобів і методів.

Суб'єкти, принципи та правові підстави застосування криміналістичної техніки. Спеціальні технічні засоби криміналістики. Класифікація засобів криміналістичної техніки. Методи криміналістичної техніки. Класифікація техніко-криміналістичних методів. Критерії допустимості використання технічних засобів і методів роботи з доказами у кримінальному судочинстві. Доказове значення результатів застосування криміналістичної техніки.

Тема 5. Криміналістична фотографія і відеозйомка.

Поняття криміналістичної фотографії. Завдання криміналістичної фотографії. Система криміналістичної фотографії. Поняття судово-оперативної (фіксуєючої) фотографії. Типові об'єкти судово-оперативної фотографії. Поняття судово-експертної (дослідницької) фотографії. Типові об'єкти судово-експертної фотографії.

Прийоми судово-оперативної фотографії. Орієнтуєюча зйомка. Оглядова зйомка. Вузлова зйомка. Детальна зйомка. Методи судово-оперативної (фіксуєючої) фотографії. Панорамна фотозйомка. Впізнавальна (сигналетична) фотозйомка. Вимірювальна (масштабна) зйомка. Стереоскопічна зйомка. Макрозйомка. Репродукційна фотозйомка.

Методи судово-дослідницької фотографії: мікрофотозйомка; порівняльна зйомка; контрастуюча зйомка; кольороподільна зйомка; зйомка в інфрачервоних променях; зйомка в ультрафіолетових променях; зйомка в рентгенівських променях; високошвидкісна зйомка.

Прийоми та методи криміналістичного відеозапису. Значення відеозапису під час розслідування кримінальних правопорушень. Використання традиційних прийомів судово-оперативної (фіксуєної) фотографії на місці події (орієнтуючої, оглядової, вузлової і детальної) під час відеозапису. Зйомка декількома відеокамерами, зйомка прийомами обходу та зйомка різноманітними планами.

Тема 6. Криміналістичне дослідження слідів (трасологія, дактилоскопія).

Поняття трасології, її система та наукові засади. Предмет трасології.

Загальне завдання трасології. Спеціальні завдання трасології.

Сліди у широкому та вузькому значеннях. Поняття слідів у трасології та їх класифікація. Механізм слідоутворення. Елементи механізму слідоутворення.

Поняття і характеристика слідів ніг і взуття. Класифікація слідів ніг і взуття. Одиночний слід та доріжка слідів. Вимірювання сліду босої ноги. Вимірювання сліду взуття. Ознаки сліду взуття. Ознаки (елементи) доріжки слідів.

Поняття знаряддя злочину. Класифікація знарядь злочину та інструментів. Характеристика слідів знарядь злочину і інструментів. Класифікація слідів механічного впливу знарядь злочину.

Характеристика слідів транспортних засобів. Поняття та класифікація транспортних засобів. Можливості встановлення конкретного транспортного засобу за слідами шин. Способи фіксації слідів транспортних засобів.

Характеристика слідів рук людини. Будова шкіри на долонній поверхні рук людини. Властивості папілярних візерунків. Типи папілярних візерунків. Загальні і окремі ознаки папілярних візерунків. Виявлення і фіксація слідів рук людини. Методи виявлення потожирових слідів рук: оптичні (візуальні), фізичні, хімічні та фізико-хімічні. Прийоми оптичного методу виявлення потожирових слідів рук: освітлення і огляд поверхні під певним кутом (під косопадаючим світлом); огляд прозорих предметів напросвіт; застосування різних світлофільтрів; опромінення ультрафіолетовими і інфрачервоними променями. Обробка слідоносіїв дактилоскопічними порошками. Вилучення слідів рук людини. Копіювання слідів рук. Пакування об'єктів зі слідами рук.

Тема 7. Криміналістичне дослідження матеріалів, речовин та виробів.

Загальні положення криміналістичного дослідження матеріалів, речовин та виробів як галузі криміналістичної техніки. Елементи матеріальної обстановки як джерело криміналістичної значущої інформації. Можливості криміналістичного дослідження елементів матеріальної обстановки. Поняття та класифікація мікрооб'єктів. Можливості дослідження мікрооб'єктів. Основні правила роботи з мікрооб'єктами: виявлення, фіксація, вилучення, пакування. Предмет і завдання криміналістичної експертизи матеріалів, речовин та виробів. Класифікація об'єктів експертизи матеріалів, речовин та виробів. Підготовка об'єктів для проведення експертизи матеріалів, речовин та виробів.

Загальні положення криміналістичного дослідження наркотичних засобів: предмет, об'єкти, правила роботи з наркотичними засобами.

Загальні положення криміналістичного дослідження лакофарбових матеріалів, покриттів та виробів: предмет, об'єкти, правила роботи.

Загальні положення криміналістичного дослідження паливно-мастильних матеріалів: предмет, об'єкти, правила роботи.

Загальні положення криміналістичного дослідження об'єктів біологічного походження: предмет, об'єкти, правила роботи.

Встановлення походження металевих та пластмасових об'єктів – можливих залишків артилерійських боєприпасів, ракет, в місцях ураження (руйнування) об'єктів цивільної інфраструктури.

Тема 8. Криміналістичне дослідження зброї, боєприпасів, вибухових речовин і пристроїв та слідів їх застосування (зброєзнавство)

Поняття, об'єкти і завдання судової балістики. Наукові основи судової балістики.

Вогнепальна зброя та бойові припаси: поняття, будова, класифікація. Конструктивні ознаки вогнепальної зброї. Сліди застосування вогнепальної зброї та механізм їх утворення. Сліди від частин зброї на патронах, стріляних гільзах, кулях, контейнерах, шроті, картечі. Сліди пострілу на перешкодах.

Огляд вогнепальної зброї, бойових припасів та слідів їх застосування. Завдання огляду місця події, де при вчиненні кримінального правопорушення застосовувалась вогнепальна зброя. Дані що зазначаються в протоколі огляду щодо вогнепальної зброї, бойових припасів або їх елементів та слідів пострілу на перешкодах. Вилучення вогнепальної зброї, бойових припасів, їх частин та елементів, а також предметів зі слідами їх застосування.

Можливості судово-балістичної експертизи. Ідентифікаційні судово-балістичні експертизи. Неідентифікаційні судово-балістичні експертизи.

Поняття холодної зброї, її класифікація та будова. Клинкова холодна зброя. Неклинкова (ударно-дробильна) холодна зброя. Комбінована холодна зброя. Метальна холодна зброя.

Особливості огляду холодної зброї та слідів її застосування. Опис холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів в протоколі огляду. Упаковка холодної зброї.

Тема 9. Криміналістичне дослідження документів (документознавство).

Поняття та система криміналістичного дослідження документів. Поняття документа. Класифікація документів у криміналістиці. Криміналістичне почеркознавство (криміналістичне дослідження почерку). Криміналістичне авторознавство (криміналістична ідентифікація автора у). Техніко-криміналістичне дослідження документів.

Система ідентифікаційних ознак почерку. Загальні ознаки почерку.

Окремі ознаки почерку. Поняття судово-почеркознавчої експертизи. Предмет, об'єкти, завдання судово-почеркознавчої експертизи. Формулювання завдань експерту.

Поняття та сутність криміналістичного авторознавства. Завдання, які вирішують авторознавчі дослідження письмової мови. Об'єкт лінгвістичного дослідження. Вимоги до якості та обсягу порівняльних зразків. Стадії експертного авторознавчого дослідження.

Поняття техніко-криміналістичного дослідження документів. Предмет, завдання та об'єкти техніко-криміналістичного дослідження документів. Види технічної експертизи документів. Експертиза реквізитів документів. Експертиза матеріалів документів.

Види підробки документів та методи їх дослідження. Інтелектуальна підробка документів. Матеріальна підробка документів. Способи повної підробки документів. Способи часткової підробки документів.

Підготовка матеріалів для технічної експертизи документів. Правила поведінки з документами-речовими доказами. Пакування матеріалів на експертне дослідження.

Тема 10. Ідентифікація особи за ознаками зовнішності (габітоскопія).

Поняття криміналістичної габітоскопії. Поняття, значення та наукові основи ідентифікації людини за ознаками зовнішності. Предмет габітоскопії. Поняття зовнішності людини. Властивості зовнішності людини. Види ідентифікації людини за ознаками зовнішності.

Поняття ознаки зовнішності. Криміналістична класифікація ознак зовнішності людини. Власні ознаки зовнішності: загальнофізичні, анатомічні, функціональні (динамічні). Особливі помітні ознаки (прикмети). Супутні ознаки зовнішності людини.

Використання ознак зовнішності людини під час розслідування кримінальних правопорушень. Джерела одержання відомостей про ознаки зовнішності людини. Опис зовнішності людини за методом «словесного портрета». Основні правила опису людини за методом словесного портрета.

Можливості фотопортретної експертизи. Об'єкти фотопортретної експертизи. Види фотопортретної експертизи.

Тема 11. Криміналістичне дослідження звукових слідів (фоноскопія).

Можливості і завдання використання засобів та методів акустики у практиці протидії кримінальним правопорушенням. Наукові засади криміналістичного дослідження звукових слідів. Завдання, об'єкти та суб'єкти фоноскопичного дослідження. Суб'єкт фоноскопичних досліджень.

Ідентифікація особи за голосом (фоноскопична експертиза): сутність, коло питань, що вирішуються (включаючи діагностичні), особливості підготовки матеріалів для призначення експертизи. Етапи і методи фоноскопичного дослідження. Аудитивний аналіз голосу і мовлення. Лінгвістичний аналіз мовлення. Інструментальний акустичний аналіз фонограм.

Експертиза засобів і матеріалів звуко-відеозапису: сутність, характеристика ідентифікаційних і діагностичних питань, що вирішуються нею, підготовка матеріалів для проведення.

Оцінка результатів криміналістичного дослідження звукових слідів та їх використання у розслідуванні кримінальних правопорушень.

Тема 12. Криміналістичне дослідження слідів запаху (одорологія).

Поняття і наукові засади криміналістичної одорології. Завдання і можливості використання запахових слідів людини у розслідуванні кримінальних правопорушень. Поняття, властивості та класифікація слідів запаху.

Використання одорологічної інформації під час розслідування кримінальних правопорушень. Значення запахових слідів для розслідування кримінальних правопорушень. Засоби та методи консервації запаху людини. Застосування службово-розшукових собак для розшуку і встановлення підозрюваних.

Перспективи розвитку судової одорології. Проблеми одорологічної експертизи.

Тема 13. Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень (криміналістична реєстрація).

Криміналістична реєстрація: поняття, джерела, форми накопичення інформації та види обліків. Поняття інформаційно-довідкового забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. Поняття криміналістичних обліків. Джерела формування криміналістичних обліків. Форми концентрації інформації у криміналістичних обліках. Види криміналістичних обліків. Особливості функціонування криміналістичних обліків. Рівні криміналістичних обліків Експертної служби МВС України. Призначення оперативно-пошукових колекцій. Формування оперативно-пошукових колекцій. Призначення інформаційно-довідкових колекцій. Формування інформаційно-довідкових колекцій.

Допоміжні інформаційні системи, що використовуються правоохоронними органами.

Тема 14. Загальні положення криміналістичної тактики.

Предмет, завдання, джерела та засоби криміналістичної тактики. Структура криміналістичної тактики. Роль криміналістичної тактики в розслідуванні і попередженні кримінальних правопорушень.

Тактика слідчих (розшукових) дій. Поняття та класифікація слідчих (розшукових) дій. Етапи слідчих (розшукових) дій.

Поняття та сутність тактичних прийомів, тактичних комбінацій, тактичних операцій. Вимоги до тактичних прийомів. Джерела тактичних прийомів. Класифікація тактичних прийомів. Основні види тактичних комбінацій. Поняття та зміст слідчої ситуації, тактичного рішення слідчого, тактичного ризику. Чинники, що впливають на формування слідчої ситуації. Класифікація слідчих ситуацій. Процес прийняття тактичного рішення. Умови, що визначають прийняття і реалізацію тактичних рішень.

Тема 15. Криміналістична версія. Організація та планування розслідування.

Поняття, значення і сутність криміналістичної версії, класифікація криміналістичних версій. Вимоги до криміналістичної версії.

Стадії, методи побудови та перевірки версій. Отримання вихідної інформації.

Формування версій. Перевірка криміналістичних версій.

Зміст організації розслідування, його принципи та рівні реалізації.

Завдання організації розслідування кримінальних правопорушень.

Зміст планування розслідування, вимоги до різних видів планів. Завдання планування розслідування. Принципи планування розслідування. Рівні планування розслідування. Допоміжні документи, які полегшують планування і облік проведеної роботи.

Тема 16. Тактика огляду.

Поняття, завдання та принципи огляду.

Види огляду, їх характеристика. Огляд місця події. Огляд місцевості, приміщення, речей, документів, комп'ютерних даних. Огляд житла чи іншого володіння особи. Огляд трупа. Огляд тіла живої людини (освідування особи). Огляд комп'ютерних даних.

Загальні засади проведення огляду. Фактична підстава проведення огляду. Правова підстава проведення огляду. Проведення огляду у нічний час.

Огляд місця події. Етапи, стадії та методи огляду місця події. Підготовчий етап огляду місця події. Робочий етап огляду місця події. Заключний етап огляду місця події. Фіксація ходу і результатів огляду. Тактичні правила складання описової частини протоколу огляду. Додатки до протоколу огляду.

Особливості огляду трупа. Участь спеціаліста в огляді трупа. Значення і використання даних огляду трупа для встановлення особистості померлої особи та з'ясування інших обставин розслідуваного кримінального правопорушення. Огляд трупа, пов'язаний з експертизою.

Мета і правила огляду речей та документів. Особливості огляду документів. Правила вилучення документів під час огляду.

Питання, що вирішуються при огляді приміщень і ділянок місцевості.

Поняття та сутність освідування особи. Мета і правила освідування особи. Умови допустимості проведення освідування особи.

Організаційно-тактичні аспекти проведення огляду при особливому режимі досудового розслідування.

Тема 17. Тактика обшуку.

Поняття, завдання, види обшуку. Мета проведення обшуку. Правові та фактичні підстави проведення обшуку.

Підготовка до проведення обшуку. План проведення обшуку. Об'єкти пошуку. Об'єкти обшуку. Час проведення обшуку. Учасники обшуку. Технічні засоби пошуку.

Стадії та тактичні особливості проведення обшуку. Попередня стадія. Оглядова стадія. Детальна стадія. Тактичні прийоми обшуку. Психологічні та етичні засади проведення обшуку.

Особливості тактики обшуку в приміщенні і на місцевості. Види тайників і прийоми їх виявлення. Особистий обшук.

Фіксація результатів обшуку. Застосування фотозйомки та відеозапису під час обшуку. Організаційно-тактичні аспекти проведення обшуку при особливому режимі досудового розслідування.

Тема 18. Тактика допиту.

Поняття, сутність, значення, види та принципи допиту. Предмет допиту. Активність і наступальність допиту. Поняття і межі допустимості психологічного впливу на допитуваного. Етика допиту.

Поняття, сутність та завдання одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб. Підготовка до допиту. Збирання вихідних даних. Тактичне забезпечення допиту. Вибір часу і місця допиту. Визначення способу виклику на допит. Технічне забезпечення допиту. План допиту.

Загальні положення тактики допиту. Стадії робочого етапу допиту. Встановлення психологічного контакту. Прийоми встановлення психологічного контакту з допитуваним. Вільна розповідь. Постановка запитань. Ознайомлення допитуваного з протоколом і записом показань. Вибір тактики допиту.

Фіксація ходу та результатів допиту. Протокол допиту. Фіксація допиту за допомогою технічних засобів. Тактика допиту постраждалих внаслідок воєнних кримінальних правопорушень.

Тема 19. Тактика пред'явлення для впізнання.

Поняття, мета, сутність та види пред'явлення для впізнання. Впізнання об'єкта в умовах безпосереднього візуального та аудіо-спостереження. Впізнання особи в умовах поза візуального та аудіо-спостереження. Впізнання особи за фотознімками, матеріалами відеозапису. Проведення впізнання у режимі відео-конференції при трансляції з іншого приміщення. Впізнання об'єкта за зовнішніми ознаками. Впізнання особи за функціональними ознаками.

Підстави та умови пред'явлення для впізнання.

Підготовка до пред'явлення для впізнання. Попередній допит суб'єкта впізнання. Підбір об'єктів, серед яких необхідно провести впізнання. Визначення місця і умов пред'явлення для впізнання. Визначення кола учасників пред'явлення для впізнання. Науково-технічні засоби, що використовуються під час пред'явлення впізнання.

Особливості організації робочого етапу окремих видів пред'явлення для впізнання. Пред'явлення для впізнання особи. Пред'явлення трупа для впізнання. Пред'явлення речей для впізнання.

Особливості організації та проведення пред'явлення для впізнання в умовах воєнного стану. Фіксація ходу та результатів пред'явлення для впізнання. Додатки до протоколу пред'явлення для впізнання.

Тема 20. Тактика слідчого експерименту.

Поняття, зміст та мета слідчого експерименту. Види слідчого експерименту та загальні тактичні положення його проведення.

Умови проведення слідчого експерименту. Учасники слідчого експерименту. Повторний слідчий експеримент. Додатковий слідчий експеримент.

Підготовка до слідчого експерименту. Визначення мети, виду і конкретних завдань слідчого експерименту. Повторний допит особи, показання якої будуть перевірятися. Визначення змісту та умов проведення слідчого експерименту. Забезпечення кримінальної процесуальної можливості проведення слідчого експерименту. Визначення кола осіб – учасників слідчого експерименту. Визначення та підготовка необхідних техніко-криміналістичних та спеціальних засобів, транспорту для проведення слідчого експерименту.

Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту. Фіксація слідчого експерименту за допомогою фотозйомки, відеозйомки, звукозапису.

Тема 21. Тактика використання спеціальних знань під час досудового розслідування.

Поняття судової експертизи. Підготовка до проведення експертизи. Визначення виду, мети і об'єму дослідження. Формулювання експертного завдання. Особливості призначення додаткової, повторної, комісійної і комплексної експертиз. Вибір експерта (експертного закладу). Особливості проведення експертизи поза експертним закладом. Оцінка висновку експерта та використання отриманих даних у розслідуванні та запобіганні кримінальним правопорушенням.

Поняття та види зразків для експертизи. Отримання зразків та їх зберігання. Критерії їх допустимості. Примусове отримання зразків. Процесуальне оформлення відібрання зразків.

Тема 22. Загальні положення криміналістичної методики.

Поняття та сутність криміналістичної методики. Криміналістична методика як розділ науки. Принципи криміналістичної методики. Джерела формування й розвитку криміналістичної методики.

Класифікація та структура окремих методик розслідування кримінальних правопорушень. Етапи розслідування та їх характеристика.

Поняття та зміст криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень.

Практична значущість криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень. Виявлення кореляційних зв'язків елементів криміналістичної характеристики певного виду кримінальних правопорушень як умова її інформаційного і методичного значення для розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 23. Розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

Криміналістична характеристика вбивств та заподіяння тілесних ушкоджень. Спосіб учинення. Спосіб приховування. Час та місце вчинення. Типова «слідова картина». Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення. Особа потерпілого.

Початковий етап розслідування вбивств та заподіяння тілесних ушкоджень. Завдання розслідування. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування. Система першочергових слідчих (розшукових) дій та інших заходів. Типові версії під час розслідування вбивств та заподіяння тілесних ушкоджень.

Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування вбивств та заподіяння тілесних ушкоджень. Огляд місця події і трупа. Допит свідків та потерпілих. Допит підозрюваних. Призначення судових експертиз.

Тема 24. Розслідування кримінальних правопорушень проти власності.

Криміналістична характеристика крадіжок, грабежів та розбоїв. Спосіб учинення. Типова «слідова картина». Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення. Особа потерпілого. Типовий час учинення.

Початковий етап розслідування крадіжок, грабежів та розбоїв. Завдання розслідування. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування. Система першочергових слідчих (розшукових) дій та інших заходів. Типові версії під час розслідування крадіжок, грабежів та розбоїв. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування крадіжок, грабежів та розбоїв. Огляд місця події. Допит потерпілих. Допит підозрюваних. Призначення судових експертиз.

Тема 25. Розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи і статевої недоторканості особи.

Криміналістична характеристика зґвалтувань. Спосіб учинення зґвалтування. Місце вчинення зґвалтування. Типова «слідова картина». Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення. Особа потерпілого.

Початковий етап розслідування зґвалтувань. Завдання розслідування. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування. Система першочергових слідчих (розшукових) дій та інших заходів. Типові версії під час розслідування зґвалтування.

Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування зґвалтувань. Огляд місця події. Допит потерпілих. Допит підозрюваних. Призначення судових експертиз.

Тема 26. Методика розслідування воєнних злочинів.

Поняття воєнних злочинів. Законодавче регулювання розслідування воєнних злочинів.

Криміналістична характеристика воєнних злочинів. Початковий етап розслідування воєнних злочинів. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування воєнних злочинів.

Типові слідчі ситуації та слідчі версії під час розслідування воєнних злочинів. Використання спеціальних знань під час розслідування воєнних злочинів. Особливості тактики окремих слідчих (розшукових) дій.

2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни «**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО**» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- основні поняття кримінального права;
- елементи та ознаки окремих складів кримінальних правопорушень;
- теоретичні основи та правила кваліфікації кримінальних правопорушень;
- особливості кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень;
- ознаки відмежування суміжних складів кримінальних правопорушень;
- основні положення слідчої та судової практики щодо особливостей кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень.

вміти:

- кваліфікувати окремі види кримінальних правопорушень;
- правильно застосовувати кримінально-правові норми в процесі кваліфікації кримінальних правопорушень;
- встановлювати причини і умови, які сприяли вчиненню кримінальних правопорушень та правопорушень;
- розмежовувати адміністративні правопорушення від кримінальних правопорушень;
- розмежовувати суміжні кримінально-правові посягання за відповідними ознаками складу кримінальні правопорушення;
- використовувати понятійно-категоріальний апарат кримінального права для вирішення правових проблем у різних сферах суспільного життя;
- застосувати теоретичні та практичні знання щодо особливостей кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень для високопрофесійного виконання службових обов'язків працівників Національної поліції, в процесі правозастосовної діяльності.

У результаті вивчення навчальної «**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС**» здобувачі вищої освіти повинні оволодіти програмними компетентностями (інтегральні, загальні, фахові) відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти та

знати:

- теорію кримінального процесу;
- кримінальне процесуальне законодавство та практику його застосування органами розслідування, прокуратури та судом;
- фактори, що визначають та впливають на діяльність органів досудового розслідування;
- засоби кримінального процесуального регулювання діяльності органів досудового розслідування, прокуратури та суду;
- теорію прийняття процесуальних рішень, їх структуру, системні якості і функціональне призначення в діяльності слідчого, дізнавача з розслідування кримінальних правопорушень.

вміти:

- застосовувати сучасні методи дослідження і аналіз проблемних питань, що виникають під час кримінального провадження;
- правильно тлумачити та аналізувати норми кримінального процесуального законодавства та інші нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері судочинства, діяльність органів досудового розслідування і прокуратури;
- розмежовувати стадії кримінального провадження та знати їхні особливості,
- всебічно і повно аналізувати завдання кримінального процесуального законодавства;
- орієнтуватися в судовій практиці з кримінальних проваджень;
- аналізувати та застосовувати знання теоретичних питань для виконання практичних завдань;

- обґрунтовувати та обстоювати свою правову позицію;
- складати процесуальні акти у кримінальному провадженні;
- самостійно поглиблювати свої знання, правильно визначати, обґрунтовувати і відстоювати свою правову позицію;
- використовувати навички творчого мислення та самоудосконалювати власний професійний рівень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «КРИМІНАЛІСТИКА» здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- предмет криміналістики, місце криміналістики в системі юридичних наук;
- систему криміналістики, характеристику складових елементів системи криміналістики;
- закономірності об'єктивної дійсності, що вивчаються криміналістикою;
- завдання криміналістики на сучасному етапі розвитку суспільства;
- поняття, сутність та класифікацію методів криміналістики, критерії допустимості спеціальних методів криміналістики в кримінальному судочинстві;
- поняття криміналістичної ідентифікації, її значення у слідчій, експертній і судовій діяльності, наукові засади криміналістичної ідентифікації;
- поняття та класифікацію ідентифікаційних ознак, вимоги до них;
- поняття і сутність ідентифікаційного поля та ідентифікаційного періоду;
- види та форми криміналістичної ідентифікації, об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації;
- поняття, сутність і наукові засади криміналістичної діагностики;
- поняття, завдання та джерела криміналістичної техніки, правові, організаційні, етичні і тактичні засади використання техніко- криміналістичних засобів;
- особливості застосування судової фотографії для фіксації окремих об'єктів: місця події, трупа, речових доказів, живих осіб;
- особливості застосування судового відеозапису, його види, методи, прийоми і засоби;
- предмет, систему і завдання трасології, наукові засади трасології;
- види та характеристику слідів людини, транспортних засобів, знарядь злочину і інструментів;
- поняття судової балістики, її наукові засади, види та характеристику об'єктів балістичного дослідження;
- поняття, види та наукові засади криміналістичного дослідження документів;
- поняття письма, письмової мови та почерку, ознаки письмової мови і почерку, їх класифікацію та ідентифікаційне значення;
- види підробки документів, ознаки зміни у документу та способи їх виявлення;
- правила поводження з предметами та документами, що є речовими доказами;
- метод словесного портрету, загальні вимоги та методика його складання;
- поняття, завдання, значення і види використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві;
- поняття, сутність та види судових експертиз, систему судово- експертних закладів України;
- поняття і види зразків для порівняльного дослідження, вимоги до них, правила і тактика отримання зразків;
- поняття криміналістичної тактики, її систему та завдання, взаємозв'язок криміналістичної тактики з криміналістичною технікою і методикою;
- поняття та класифікацію криміналістичних версій, етапи їх побудови та перевірки;
- поняття і сутність планування розслідування, принципи планування

розслідування, особливості окремих видів планування розслідування;

- поняття, сутність і види тактичних операцій (комбінацій), їх значення і використання у розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень;
- поняття та сутність тактичного рішення слідчого, умови, що визначають прийняття і реалізацію тактичних рішень;
- поняття, сутність та види слідчих ситуацій, компоненти слідчих ситуацій;
- тактичні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій;
- поняття, сутність і завдання криміналістичної методики, принципи та джерела криміналістичної методики;
- структуру видової методики розслідування кримінальних правопорушень;
- поняття, сутність та елементи криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень;
- поняття, принципи та форми взаємодії слідчих і оперативних підрозділів;
- особливості розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.

вміти:

- аналізувати і оцінювати первинну інформацію, яка містить ознаки кримінального правопорушення;
- використовувати техніко-криміналістичні засоби для виявлення, фіксації та вилучення слідів, інших речових доказів, фіксації ходу та результатів слідчих (розшукових) дій;
- кваліфіковано готувати і призначати різні види криміналістичних та інших експертиз;
- використовувати при розслідуванні кримінальних правопорушень дані криміналістичних обліків;
- формулювати версії і визначати напрямки розслідування кримінальних правопорушень, планувати проведення слідчих (розшукових) дій;
- тактично кваліфіковано проводити слідчі (розшукові) дії;
- ефективно взаємодіяти з правоохоронними органами при розслідуванні кримінальних правопорушень;
- оцінювати слідчі ситуації та приймати оптимальні тактичні рішення при розслідуванні окремих видів кримінальних правопорушень;
- приймати рішення, спрямовані на попередження кримінальних правопорушень за матеріалами розслідування конкретного кримінального провадження.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти після завершення навчання фахівців за ступенем вищої освіти бакалавра за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» галузі знань 26 «Цивільна безпека».

Атестація здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра Національної академії внутрішніх справ здійснюється відповідно до Законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту», стандартів вищої освіти, інших нормативних актів України з питань освіти, Статуту Національної академії внутрішніх справ.

Атестація здобувачів вищої освіти в Національній академії внутрішніх справ проводиться за акредитованими спеціальностями та завершується врученням документів про вищу освіту. Детальний опис та проведення атестації прописано у «Положенні про екзаменаційну комісію в Національній академії внутрішніх справ».

До проходження атестації допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану.

У випадку неявки здобувача вищої освіти на засідання екзаменаційної комісії з поважних причин, підтверджених відповідними документами, для складання однієї навчальної дисципліни за рішенням Голови екзаменаційної комісії, атестація може бути перенесена на іншу дату, але в межах затвердженого розкладу роботи екзаменаційної комісії.

Атестація проводиться на відкритому засіданні комісії за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Тривалість атестації не повинна перевищувати 6 академічних годин на день для однієї групи.

За структурою екзаменаційний білет містить два питання теоретичних – почергово на вибір із кожної навчальної дисципліни, яка винесена на атестацію, а також одне практичне завдання.

Кількість екзаменаційних білетів для усного екзамену перевищує кількість осіб, що навчаються у навчальній групі не менше, ніж на 5.

Під час складання атестації здобувач вищої освіти представляється членам комісії, самостійно бере білет, спеціальний аркуш усної відповіді та готується до відповіді. Час для підготовки – до 20 хвилин. На спеціальному аркуші усної відповіді здобувачу вищої освіти необхідно написати прізвище та ініціали здобувача вищої освіти, який проходить атестацію, номер білету, відповіді на питання та після завершення написання відповіді поставити особистий підпис. Після підготовки здобувач вищої освіти в усній формі дає відповіді на теоретичні питання, що містяться в білеті. По завершенню відповіді на теоретичні питання спеціальний аркуш усної відповіді із записами передається секретарю екзаменаційної комісії. Заключним етапом атестації є оцінювання членами комісії відповідей на питання у білеті та підведення підсумку.

Оцінку за відповідь на питання білету екзамену виставляє кожен член комісії. Підсумкова оцінка атестації визначається як середня з оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань (якщо інше не визначене програмою екзамену).

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні екзамену приймається на закритому засіданні комісії, відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови екзаменаційної комісії є вирішальним.

Якщо відповідь здобувача вищої освіти на екзамені не відповідає вимогам рівня атестації екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що здобувач не пройшов атестацію і у протоколі засідання екзаменаційної комісії йому проставляється оцінка «незадовільно» (0–59 балів (FX, F)).

У випадку, якщо здобувач не з'явився на засідання екзаменаційної комісії для складання атестації, у протоколі зазначається, що він «неатестований у зв'язку із неприбуттям» на засіданні.

Результати атестації визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно» відповідно до визначених критеріїв. Результати атестації оголошуються у цей же день після оформлення протоколу засідання комісії. Присутність здобувачів на оголошенні результатів атестації є обов'язковою.

Рішення комісії про оцінку знань, виявлених при проведенні атестації, а також про присвоєння випускнику відповідного ступеня вищої освіти та видання йому державного документа про освіту приймається комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, котрі брали участь в засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови є вирішальним.

Здобувачі вищої освіти, які запізнилися на атестацію письмово звертаються до Голови екзаменаційної комісії про можливість складання атестації у день атестації чи наступного дня (за умови роботи цієї ж комісії) до пишуть. Рішення про можливість складання екзамену приймається Головою.

Отримання здобувачем вищої освіти незадовільної оцінки не позбавляє його права продовжувати складання екзаменів з інших дисциплін.

Усі засідання комісії протоколюються. У протокол вносяться оцінки, одержані на атестації, записуються додаткові запитання, що ставились здобувачу, особливі думки членів комісії.

Протокол підписують голова та члени комісії, які брали участь у засіданні.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Екзаменаційні білети охоплюють зміст програм навчальних дисциплін «Кримінальне право», «Кримінальний процес» та «Криміналістика», що забезпечує можливість перевірки всіх рівнів компетентностей здобувачів вищої освіти під час проведення комплексного екзамену.

Теоретичні питання забезпечують виявлення фундаментальності, міждисциплінарності отриманих знань, рівень оволодіння основними поняттями, уміння використовувати категоріальний апарат, глибину розуміння проблеми. Практичне завдання (задача) забезпечує виявлення уміння вирішувати типові завдання, що можуть виникати під час професійної діяльності, здатність логічно пояснювати і аргументовано доводити власну точку зору, можливості аналітичного міркування, вміння робити порівняння та висновки.

Індивідуальна оцінка здобувача вищої освіти виводиться із оцінок за кожне питання білету і визначається з урахуванням повноти розкриття питання, логіки викладення, культури мови, вміння доводити думку та відстоювати власні позиції, впевненості та переконливості, аналітичного міркування, вміння робити порівняння та висновки.

За структурою екзаменаційний білет містить теоретичну частину (оцінювання знань – до 75 % балів) і практичну частину (оцінювання розумінь, здатностей, умінь тощо – до 25 % балів).

Оцінка за виконання практичного завдання здобувачем вищої освіти здійснюється за наступними вимогами:

- вміння аналізувати та оцінювати інформацію про кримінальне правопорушення;
- здатність правильно приймати процесуальні рішення та застосовувати норми законодавства;
- вміння впевнено продемонструвати алгоритм дій під час проведення слідчих (розшукових) або інших процесуальних дій;
- наявність достатніх навичок складання процесуальних документів. Особиста оцінка за кожне питання білету визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» у відповідності з «Положенням про організацію освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ» та оголошуються в день їх проведення після оформлення протоколу засідання екзаменаційної комісії.

Рівень компетентності та критерії оцінювання	Кількість набраних балів
<p>Високий (творчий): Здобувач вищої освіти під час атестації виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та аналізувати достовірність одержаних результатів, допускаючи деякі неточності.</p>	90–100
<p>Достатній (конструктивно-варіативний): Здобувач вищої освіти під час атестації виявив міцні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, аргументовано дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи неточності і несуттєві помилки.</p>	85–89
<p>Достатній (конструктивний): Здобувач вищої освіти під час атестації виявив достатні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних</p>	75–84

задач.	
Середній (репродуктивний): Здобувач вищої освіти під час атестації виявив посередні знання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав мало аргументовані відповіді на поставлені питання, які містять істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач.	66–74
Достатній (репродуктивний): Здобувач вищої освіти під час атестації виявив слабкі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи суттєві помилки.	60–65
Низький (рецептивно-продуктивний): Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач (здобувач вищої освіти має право на повторний підсумковий контроль).	35–59
Низький (непродуктивний): Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень (здобувач вищої освіти обов'язково повинен повторно вивчити навчальну дисципліну).	1–34

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90–100	відмінно	A	відмінне виконання
85–89	добре	B	вище середнього рівня
75–84		C	загалом хороша робота
66–74	задовільно	D	непогано
60–65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35–59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1–34		F	необхідне повторне вивчення курсу

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

1. Підстави кримінальної відповідальності.
2. Закон про кримінальну відповідальність: поняття, структура.
3. Кримінально-правова норма: поняття, структура. Види диспозицій та санкцій кримінально-правових норм.
4. Кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та зміст.
5. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи та ознаки.
6. Функції складу кримінального правопорушення.
7. Види складів кримінальних правопорушень.
8. Об'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки. Класифікація об'єктів кримінального правопорушення.
9. Поняття, ознаки та значення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
10. Суб'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки.
11. Осудність як ознака суб'єкта кримінального правопорушення.
12. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення та його види.
13. Поняття, ознаки та значення суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
14. Вина як основна ознака суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення і її значення для кримінальної відповідальності.
15. Поняття та види умислу. Різновиди умислу, що вироблені кримінально-правовою теорією та судовою практикою.
16. Стадії вчинення кримінального правопорушення: поняття, види.
17. Поняття співучасті та її ознаки.
18. Спеціальні питання відповідальності співучасників.
19. Множинність кримінальних правопорушень: поняття та види. Відмінність множинності кримінальних правопорушень від одиничних кримінальних правопорушень.
20. Необхідна оборона: поняття та умови правомірності.
21. Умови правомірності крайньої необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.
22. Поняття виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.
23. Звільнення від кримінальної відповідальності: поняття та види. Підстави та порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 12 «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності».
24. Конституційні положення щодо амністії, відмінність від помилування. Закон України «Про застосування амністії в Україні» від 1 жовтня 1996 року. Конституційні положення щодо помилування. Положення про порядок здійснення помилування (затверджене Указом Президента України від 21 квітня 2015 р. № 223/2015).
25. Примусові заходи виховного характеру: поняття та види, порядок застосування. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. № 2 «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру».
26. Державна зрада (ст. 111 КК України). Відмінність від шпигунства.
27. Умисне вбивство (ч. 1 ст. 115 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».
28. Умисне вбивство за обтяжуючих обставин (ч. 2 ст. 115 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».
29. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України). Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, від умисного вбивства.

- Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».
30. Домашнє насильство (ст. 126-1 КК України). Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017 р.
 31. Катування (ст. 127 КК України). Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (ратифікована Україною 26 січня 1987 р.).
 32. Торгівля людьми (ст. 149 КК України).
 33. Крадіжка (ст. 185 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
 34. Розбій (ст. 187 КК України). Відмінність від грабежу та бандитизму. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
 35. Вимагання (ст. 189 КК України). Відмінність від розбою. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
 36. Шахрайство (ст. 190 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
 37. Незаконне полювання (ст. 248 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 р. № 17 «Про судову практику у справах про злочини та інші порушення проти довкілля».
 38. Бандитизм (ст. 257 КК України). Відмінність від створення, керівництва злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь в ній. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями».
 39. Терористичний акт (ст. 258 КК України). Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 р.
 40. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами».
 41. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 14 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті».
 42. Хуліганство (ст. 296 КК України). Відмінність від групового порушення громадського порядку та від масових заворушень. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 р. № 10 «Про судову практику в справах про хуліганство».
 43. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 р. № 2 «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність».
 44. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4 «Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».
 45. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст. 355 КК України). Відмінність від вимагання. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
 46. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України).
 47. Дезертирство (ст. 408 КК України). Відмінність від самовільного залишення військової частини або місця служби.
 48. Колабораційна діяльність (ст. 111-1 КК України).

49. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги (ст. 201-2 КК України).
50. Відмежування зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України) та перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України).

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

1. Кримінальне процесуальне право і його місце в системі інших галузей права.
2. Поняття, завдання та загальна характеристика стадій кримінального процесу.
3. Поняття кримінального процесуального закону та його значення. Чинність кримінального процесуального закону у просторі, часі і щодо осіб.
4. Поняття, значення та система засад кримінального провадження.
5. Недоторканність житла чи іншого володіння особи.
6. Презумпція невинуватості.
7. Забезпечення права на захист.
8. Суд, суддя та слідчий суддя в кримінальному процесі.
9. Прокурор у кримінальному процесі та його процесуальне становище у різних стадіях кримінального процесу.
10. Органи досудового розслідування та їх компетенція.
11. Підозрюваний, обвинувачений їх права та обов'язки.
12. Потерпілий як учасник кримінального процесу.
13. Захисник і його процесуальне становище.
14. Експерт і спеціаліст у кримінальному провадженні, відмінність в їхньому процесуальному становищі.
15. Свідок, його права та обов'язки. Особи, які не можуть бути допитані як свідки.
16. Предмет, межі і суб'єкти доказування у кримінальному провадженні.
17. Поняття доказів, та їх класифікація.
18. Речові докази, строки і порядок їх зберігання.
19. Висновок експерта і його доказове значення.
20. Підстави і порядок пред'явлення цивільного позову.
21. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків.
22. Процесуальні витрати, їх поняття, види і значення.
23. Поняття заходів забезпечення кримінального провадження та їх види.
24. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід.
25. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом, порядок та строки тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом.
26. Тимчасовий доступ до речей і документів.
27. Арешт майна. Підстави для арешту майна. Мета арешту майна. Клопотання про арешт майна та його розгляд.
28. Домашній арешт.
29. Застава, визначення її розміру та порядок внесення.
30. Тримання під вартою як запобіжний захід. Підстави та процесуальний порядок тримання особи під вартою.
31. Дізнання і досудове слідство, як форми досудового розслідування.
32. Особливості розслідування кримінальних проступків.
33. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування.
34. Пред'явлення для впізнання та його види.
35. Обшук та його види. Підстави та процесуальний порядок проведення обшуку.
36. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду.
37. Освідування особи. Процесуальний порядок проведення освідування особи.

38. Підстави проведення експертизи.
39. Поняття, підстави та випадки повідомлення про підозру.
40. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.
41. Поняття, підстави, умови та процесуальний порядок зупинення та закриття досудового розслідування.
42. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності.
43. Обвинувальний акт: поняття, значення, структура та зміст.
44. Сутність та етапи судового розгляду.
45. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку.
46. Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень.
47. Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві.
48. Кримінальне провадження на підставі угод.
49. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.
50. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх осіб.

КРИМІНАЛІСТИКА

1. Загальні положення науки криміналістики: поняття, система, предмет та джерела криміналістики.
2. Криміналістична ідентифікація та діагностика: поняття, види та форми.
3. Криміналістична фотографія та відеозйомка: поняття та система криміналістичної фотографії.
4. Методи та прийоми фотографування під час проведення огляду місця події.
5. Криміналістичне дослідження слідів (трасологія): поняття сліду в криміналістиці, класифікація слідів.
6. Дактилоскопія: поняття, види папілярних візерунків, значення для досудового розслідування.
7. Криміналістичне дослідження зброї, боєприпасів, вибухових речовин і пристроїв та слідів їх застосування (зброєзнавство): поняття та система, класифікація слідів зброї.
8. Криміналістичне дослідження холодної зброї: поняття холодної зброї, класифікації холодної зброї та слідів її застосування.
9. Криміналістичне дослідження вогнепальної зброї: поняття вогнепальної зброї, класифікації вогнепальної зброї та слідів її застосування.
10. Криміналістичне дослідження документів (документознавство): поняття та система документознавства.
11. Види підробки документів та методи їх дослідження. Інтелектуальна підробка документів. Матеріальна підробка документів.
12. Ідентифікація особи за ознаками зовнішності (габітоскопія): поняття та способи використання під час досудового розслідування.
13. Поняття та класифікація мікрооб'єктів. Можливості дослідження мікрооб'єктів.
14. Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень (криміналістична реєстрація): поняття, система та способи використання під час досудового розслідування.
15. Загальні положення криміналістичної тактики: поняття, система та джерела криміналістичної тактики.
16. Криміналістична версія: поняття та класифікація. Організація та планування розслідування
17. Тактика огляду: поняття, види, етапи, тактичні прийоми огляду.
18. Огляд місця події: поняття місця події, етапи та стадії огляду місця події.
19. Методи пересування по місцю події, їх характеристика. Методи та прийоми фіксації місця події.

20. Поняття та зміст освідкування особи.
21. Дотримання морально-етичних норм під час освідкування.
22. Тактика обшуку: поняття, види, етапи обшуку, тактичні прийоми обшуку.
23. Організаційно-тактичні засади підготовчого, робочого, заключного етапів проведення обшуку.
24. Тактичні комбінації під час обшуку, їх завдання, учасники, етапи реалізації.
25. Об'єкти обшуку та об'єкти пошуку.
26. Тактичні прийоми обшуку та їх класифікація.
27. Тактика допиту: поняття, види, етапи допиту, тактичні прийоми допиту.
28. Організаційно-тактичні засади підготовчого, робочого, заключного етапів проведення допиту.
29. Поняття, сутність та завдання одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб.
30. Робочий етап допиту та організаційно-тактичні заходи на його стадіях: встановлення психологічного контакту; вільна розповідь; постановка запитань; ознайомлення допитуваного з протоколом і записом показань.
31. Тактичне забезпечення проведення допиту: тактичні прийоми і тактичні комбінації.
32. Поняття, завдання та зміст опитування. Правові та фактичні підстави проведення опитування.
33. Різниця між опитуванням і допитом.
34. Тактика пред'явлення для впізнання: поняття, види, етапи, тактичні прийоми пред'явлення для впізнання.
35. Тактика слідчого експерименту: поняття, види, етапи, тактичні прийоми слідчого експерименту.
36. Тактика використання спеціальних знань під час досудового розслідування: поняття «спеціальні знання», види та форми їх використання.
37. Види та класифікація судових експертиз. Поняття та види зразків для експертизи.
38. Застосування методів реконструкції та моделювання під час слідчого експерименту.
39. Тактичні прийоми та їх комплекси, що застосовуються під час слідчого експерименту.
40. Поняття, система криміналістичної методики як розділу криміналістики.
41. Структура окремої методики розслідування кримінальних правопорушень.
42. Поняття та сутність криміналістичної характеристики кримінального правопорушення, її структура.
43. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.
44. Криміналістична характеристика та розслідування кримінальних правопорушень проти власності.
45. Криміналістична характеристика та розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи і статевої недоторканості особи.
46. Поняття воєнних злочинів.
47. Законодавче регулювання розслідування воєнних злочинів.
48. Криміналістична характеристика воєнних злочинів.
49. Початковий етап розслідування воєнних злочинів.
50. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування воєнних злочинів.

6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ СИТУАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Здобувач отримує практичне завдання, у якому викладена навчальна фабула. Відповідно до визначеної ситуації здобувач повинен здійснити кваліфікацію дій осіб, визначити процесуальний порядок та тактику проведення процесуальних дій відповідних учасників кримінального провадження.

1. 15 квітня 2024 року Раков погрожуючи ножем заволодів гаманцем з грошима в сумі 5300 гривень і золотою обручкою потерпілого. Того ж дня Раков був затриманий.

Під час обшуку в квартирі Ракова був виявлений саморобний ніж, а також квитанція про здачу до ломбарду золотої обручки від 9 квітня 2020 року. Сам Раков під час допиту визнав факт заволодіння обручкою, проте заперечував факт використання ножа під час нападу й заволодіння гаманцем з грошима.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Встановити докази та їх процесуальні джерела.
3. Оцініть слідчу ситуацію та обґрунтуйте необхідність проведення пред'явлення для впізнання ножа, знайденого під час обшуку. Визначте організаційні дії слідчого на підготовчому етапі пред'явлення для впізнання ножа.

2. О 18 год. 35 хв. на вул. Святослава Хороброго біля будинку № 7 в м. Києві автомобілем ЗІЛ-130, д/н 317-84 КВ під керуванням водія П. вчинено наїзд на пішохода К., 52 роки, що одержав тілесні ушкодження і був направлений до лікарні № 12 каретою швидкої допомоги. Під час транспортування потерпілий К розповів лікарю хто і за яких обставин наніс йому тілесні ушкодження, після чого потерпілий помер. Цю розповідь лікар записав за допомогою мобільного телефону і передав слідчому. Ознайомившись із змістом представленого відеозапису, слідчий прийняв рішення про затримання особи, на яку вказав потерпілий.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Оцініть рішення слідчого. Назвіть підстави та процесуальний порядок затримання уповноваженою службовою особою.
3. Визначити предмет допиту лікаря швидкої. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про відео-запис з мобільного телефону лікаря швидкої. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз.

3. Головний бухгалтер сільської ради без рішення сесії сільської ради та без розпорядження сільського голови нараховував та виплачував собі, як головному бухгалтеру, протягом декількох місяців надбавки до заробітної плати за інтенсивність на загальну суму 5226 гривень. Зазначену суму він зберігав у службовому сейфі своєї секретарки.

Слідчий вирішив здійснити обшук у секретарки головного бухгалтера сільської ради з метою виявлення речових доказів.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Визначте порядок здійснення обшуку та чи можна його проводити у осіб, які не є підозрюваними у кримінальному провадженні?
3. Визначити алгоритм проведення отримання зразків відбитків пальців рук головного бухгалтера та його секретарки, необхідних для проведення дактилоскопічної експертизи виявлених в ході обшуку грошей, за умови їх відмови надати такі зразки добровільно.

4. Завідувач аптеки К. продав наркотично залежному У. без рецепту лікарський засіб «Кодарін» у кількості 1500 шт. блістерів по 10 таблеток, які містять у своєму складі наркотичний засіб – кодеїн. Після продажу зазначеного засобу завідувач аптеки був затриманий батьками У.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Оцініть ситуацію. Визначте відмінність законного затримання від затримання уповноваженою службовою особою.
3. Визначити предмет допиту гр. К. та гр. У. з урахуванням описаної ситуації. Обґрунтувати доцільну послідовність їх допиту, а також одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб (у разі необхідності).

5. Відповідно витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та реєстру прав власності на нерухоме майно у власності депутата місцевої ради перебуває 6 земельних ділянок. У листі Головного управління Держгеокадастру області вказано, що сукупна грошова оцінка вказаних земельних ділянок становить 1985 гривень. Зазначені об'єкти нерухомості (земельні ділянки) депутат у декларації не зазначив.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Визначте особливості кримінального провадження щодо депутата місцевої ради.
3. Визначити коло обставин, які необхідно встановити та коло осіб, яких необхідно допитати з урахуванням описаної ситуації. Які інші слідчі (розшукові) дії та організаційні заходи початкового етапу розслідування зазначеного діяння.

6. На підконтрольній рф території, де розміщена Запорізька АЕС, найманці з рф організували в'язницю, в якій катували людей. Найманці так званого угруповання «Вагнера» затримували і катували волонтерів, підприємців, простих місцевих жителів, часом – цілими родинами, де у замкнених камерах виливали ув'язненим під ноги хлорний розчин, били їх струмом, придушували мішками. Метою вчинення таких дій було отримання відомостей стосовно розташування ЗС України. Звільнитись з рук ворога можна було лише в разі сплати «мита».

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та визначити наявність чи відсутність складу кримінального правопорушення і його кваліфікацію.
2. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.
3. Визначити склад учасників огляду місця події – приміщення з камерами, в яких знаходилися полонені. Зазначити, які техніко-криміналістичні засоби необхідно застосовувати для виявлення, фіксації та вилучення слідової інформації при огляді місця події.

7. У серпні 2022 року під час окупації смт. Архангельське Високопільської територіальної громади військовослужбовці ЗС рф вбили місцеве подружжя фермерів у їх власному погребі на території домоволодіння. Під час проведення правоохоронцями оперативно-розшукових заходів виявлено місце захоронення тіл двох загиблих – чоловіка та жінки.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та визначити наявність чи відсутність складу кримінального правопорушення і його кваліфікацію.
2. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.
3. Визначити склад учасників огляду місця події. Встановіть вид та завдання судової експертизи для встановлення фактичних даних про виявлені об'єкти; сформулюйте питання, що виносяться на вирішення експертизи.

8. Г., працюючи начальником відділу Державної кримінально-виконавчої служби України, у розмовах з колегами заперечувала факт збройної агресії РФ проти України, схвально відгукувалась про вище військово-політичне керівництво держави-агресора та стверджувала, що для України «найкраще припинити це безглуздя», «негайно укласти мирну угоду» та «повернути Донбас Росії».

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та визначити наявність чи відсутність складу кримінального правопорушення.

2. Чи є підстави для початку досудового розслідування, якщо так, то визначте процесуальний його порядок із урахуванням положень ст. 615 КПК України.

3. Визначити предмет допиту гр. Г. та предмет допиту колег гр. Г., а також вказати доцільну послідовність проведення допитів. Визначити склад учасників допиту гр. Г. та форми фіксації допиту.

9. У м. Херсон виявили катівні для дітей, у яких були розташовані «камери для неповнолітніх, які чинили опір окупантам. Відносно неповнолітніх окупанти вчиняли наступні дії: різали тіла дітей ножем, нагрівали метал і випалювали частину тіла, виводили на розстріл та стріляли поперек голови. Не давали води, практично не давали їжі, застосовували психологічний тиск. Метою вчинення таких дій було отримання відомостей стосовно розташування ЗС України.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та визначити наявність чи відсутність складу кримінального правопорушення.

2. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.

3. Визначити склад учасників огляду місця події – приміщення з камерами, в яких знаходилися неповнолітні полонені. Зазначити, які техніко-криміналістичні засоби необхідно застосовувати для виявлення, фіксації та вилучення слідової інформації під час огляду місця події.

10. Під час збройної агресії РФ проти України молодший сержант А., механік-водій танку Т-90 однієї з військових частин держави-агресора, у складі механізованої колони прямував до м. Бровари Київської області. На дорогу поруч із колоною виїхав мікроавтобус Volkswagen Transporter, на якому були закріплені два білих прапори. А. спрямував танк на мікроавтобус і розчавив його. В мікроавтобусі загинули водій, вихователька дитячого садка та шість дітей у віці від 2 до 4 років.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та зазначте, як зміниться кваліфікація дій А. у разі якщо:

а) йому надав команду командир екіпажу;

б) після зазначеного діяння, А. забрав коштовні речі з тіл загиблих.

2. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.

3. Визначити склад учасників огляду місця події. Визначити вид та завдання судової експертизи для встановлення фактичних даних про виявлені об'єкти; сформулювати питання, що виносяться на вирішення експертизи.

11. Під час збройної агресії РФ проти України старший лейтенант Т., льотчик штурмового авіаційного полку держави-агресора, отримав наказ завдати ракетно-бомбового удару по скупченню техніки Збройних Сил України поблизу смт Пісочин Харківської області. У зазначеному районі Т. побачив на трасі М-03 колону автобусів, на дахах яких білою фарбою було написано російською мовою: «Дети». Т. випустив по колоні некеровані ракети, після чого обстріляв її з бортових гармат. Було знищено три автобуси, пошкоджено ще п'ять та автомобіль патрульної поліції, який супроводжував колону; загинули вісімнадцять дітей шкільного віку (вихованців інтернату, яких евакуювали до Полтавської області) та четверо дорослих; ще сорок дві дитини та шість дорослих (у тому числі двоє поліцейських) були поранені. Під час повернення на аеродром базування Бутурлінівка пілотований Т. штурмовик Су-25СМ3 був збитий підрозділом зенітно-ракетних військ Повітряних Сил Збройних Сил України. Катапультувавшись, Т. приземлився на західній околиці м. Харків у городі приватного будинку, що належав Р. Остання запропонувала Т. дочекатись українських військових та здатися. Т. шістьма пострілами з автомата убив її на місці, після чого намагався утекти, але був взятий у полон підрозділом територіальної

оборони.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та зазначте, як зміниться кваліфікація дій Т. у разі якщо:

- а) Т. погодився дочекатися військових ЗСУ та здатися їм у полон;
- б) Т. було вбито службовцями ТРО під час затримання.

2. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.

3. Визначити предмет допиту Т. та форми фіксації допиту. Визначити наступні слідчі (розшукові) дії та організаційні заходи, які доцільно провести з метою збирання доказів кримінальних протиправних діянь Т.

12. Правоохоронними органами у ході проведення слідчо-оперативних дій було викрито та затримано поплічника агресора у Дніпропетровській області. Ним виявився мешканець Новомосковська, який збирав для російської спецслужби інформацію про місця базування та переміщення Сил оборони на території регіону. Крім того, він передавав окупантам координати міських торговельних закладів, центральних площ та інших місць масового перебування людей. Отримані відомості потрібні були для підготовки прицільних ракетних ударів по українських містах. За це агресор обіцяв своєму поплічнику гроші та «посаду» у лавах окупаційної адміністрації у разі захоплення регіону.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Який порядок затримання та обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою в умовах воєнного стану?

3. Визначити предмет допиту підозрюваного мешканця Новомосковська та форми фіксації допиту. Визначити наступні слідчі (розшукові) дії та організаційні заходи, які доцільно провести з метою збирання доказів кримінальних протиправних діянь.

13. Перебуваючи у слідчому ізоляторі за підозрою у вчиненні тяжкого злочину, раніше неодноразово судимі М., А. та К. імітували тяжке отруєння, у зв'язку з чим були переведені до лазарету, де захопили як заручників лікаря та трьох медичних сестер. Під загрозою вбивства заручників М., А. та К. стали вимагати у представників влади 100 тис грн., зброю та автомобіль. На підтвердження своїх намірів М. наніс одній із заручниць удар ножом, спричинивши проникаюче поранення черевної порожнини. Згодом, співробітникам спецзагону вдалося затримати М., А. та К. та звільнити заручників.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Встановіть докази та їх процесуальні джерела.

3. Визначити предмет допиту затриманих М., А. та К., а також звільнених заручників. Визначити види експертизи для встановлення фактичних даних про ступінь та характер ножового поранення та сформулювати питання, що виносяться на вирішення експертизи.

14. З. і В., святкуючи 20-ти річчя останньої, зустріли у кафе своїх знайомих К. і М. Продовжити свято вирішили на квартирі М. Через певний час хлопці запропонували В. та З. вступити з ними в статевий з'язок. Коли дівчата відмовилися, К. із застосуванням сили згвалтував В., а М., погрожуючи застосуванням фізичного насильства, згвалтував З., яка була на два роки молодшою від В. Після згвалтування К. і М. заснули, а дівчата втекли з квартири та одразу звернулися із заявою до працівників Національної поліції.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Чи належить вказаний випадок до приватного обвинувачення? Який порядок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення?

3. Визначити види та тактику слідчих (розшукових) дій, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про подію правопорушення. Визначити склад учасників запланованих слідчих (розшукових) дій.

15. 18 березня 2023 року близько 10:00 до поліції надійшло повідомлення про ракетний обстріл Харкова. Внаслідок влучання ракети частково пошкоджена будівля навчального закладу, прилеглі будинки та автомобілі громадян. Відомості внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Проведення яких слідчих (розшукових) дій та прийняття яких процесуальних рішень вимагає зазначена практична ситуація?
3. Визначте склад учасників огляду місця події по факту ракетного обстрілу та вкажіть науково-технічні засоби, які доцільно застосувати для виявлення, фіксації та вилучення криміналістично значущої інформації.

16. Н. і П. зустріли на пероні залізничного вокзалу У., який вантажив у вагон поїзда Одеса–Київ 10 ящиків з комп'ютерною технікою. Погрожуючи пістолетом, вони забрали в У. 2 таких ящики, пообіцявши повернути їх наступного дня, якщо останній сплатить їм 10 тис. грн., а при відмові виконати вимогу, не повернуть їх. Наступного дня У. передав Н. і П. необхідну суму, але комп'ютерну техніку не одержав, оскільки останні їх продали, а гроші поділили між собою. Під час досудового слідства Н. і П. заперечували про свою причетність до вчиненого кримінального правопорушення, наголошуючи на тому, що потерпілий У. умисно обмовляє їх.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Який процесуальний порядок одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб? Чи можна провести одночасний допит між У та Н. і П.?
3. Визначити види експертиз, які можна провести по встановленню фактичних даних про наявні речові докази: пістолет, комп'ютерна техніка, гроші. Сформулювати питання, що виносяться на вирішення відповідних експертиз.

17. Лейтенант поліції П., знаходячись в приміщенні кімнати зберігання речових доказів відділення поліції, зірвав листки з кущів сухостою рослин коноплі, поклав їх до конверту та виніс з території відділення поліції. Того ж дня П. збув ці листки Ч. за 100 грн. Після чого П. та Ч. були затримані працівниками СБУ та Національної поліції.

Завдання:

1. Визначте підслідність кримінального провадження у наведеній ситуації.
2. Який процесуальний порядок затримання вказаних осіб?
3. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про об'єкти – листки з кущів сухостою рослин коноплі. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз. Визначити предмет допиту гр. П. та Ч.

18. Приватний підприємець П., надавши банку неправдиві відомості, отримав кредит на суму 1,5 млн. гривень. Вказану суму, отриману шляхом вчинення шахрайства з фінансовими ресурсами, він перевів у валюту, яку помістив на свій власний валютний рахунок у іншому банку. Повертати кредит банку він збирався з прибутків від господарської діяльності.

Завдання:

1. Встановіть докази та їх процесуальні джерела.
2. Чи може слідчий здійснити тимчасовий доступ до валютного рахунку П.? Визначте процесуальний порядок тимчасового доступу до речей і документів.
3. Визначити предмет допиту гр. П. з урахуванням кримінально- правової кваліфікації описаної ситуації. Сформулюйте питання, що доцільно винести на вирішення почеркознавчої експертизи при дослідженні документів, наданих гр. П. до банківської установи для отримання кредиту.

19. Петров, запрошений на день народження до свого знайомого Сизова, вживши спиртних напоїв, почав нецензурно висловлюватися, кидати в гостей посуд, битися. Слідчий

з числа присутніх на вечірці 18 осіб допитав 7 свідків. Усі вони детально розповіли про хуліганські дії Петрова. Захисник заявив слідчому такі клопотання:

- а) викликати і допитати як свідків усіх, хто був очевидцем хуліганських дій Петрова;
- б) враховуючи, що Петров страждає психічним захворюванням, про що свідчить довідка психіатричної лікарні, призначити судово-психіатричну експертизу.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Як слід вирішити заявлені клопотання?
3. Визначити алгоритм проведення освідування учасників вечірки. Сформулювати питання, що виносяться на вирішення судово-психіатричної експертизи гр. Петрова.

20. Громадяни Л., Б. та С. зорганізувалися для вчинення нападів на громадян у стійке злочинне об'єднання. Для залякування вони застосовували пістолет «ГТ», у якому була зламана бойова пружина, через що він був непридатний для стрільби. Не ховаючи свою зовнішність від сторонніх осіб, вони вчинили п'ять нападів, під час яких відбирали мобільні телефони, годинники, ювелірні прикраси та гроші. Під час допиту усі потерпілі зазначали, що можуть впізнати осіб, які незаконно заволоділи їх майном.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Назвіть види та порядок проведення пред'явлення для впізнання?
3. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних, що впливають на кваліфікацію даного кримінального протиправного діяння. Сформулювати відповідні питання, що виносяться на вирішення експертиз.

21. М., працюючи начальником транспортної дільниці металургійного комбінату, систематично пропонував деяким підлеглим йому водіям писати заяви про надання матеріальної допомоги, а одержані грошові суми передавати йому. Таким же чином діяв М. і при преміюванні підлеглих працівників. В усіх випадках М. пояснював, що одержані ним гроші будуть витрачені на проведення банкетів за участю осіб, які мають проводити технічний огляд автотранспорту, на подарунки до свят тощо. Указані обставини знайшли підтвердження під час допиту водіїв.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Який процесуальний порядок допиту свідка та підозрюваного? Чи можна провести у зазначеній ситуації одночасний допит?
3. Визначити предмет допиту гр. М. та працівників підприємства з урахуванням описаної ситуації. Визначити алгоритм фотофіксації затриманого гр. М. по правилах сигналетичної фотозйомки.

22. Під час митного огляду в аеропорту «Бориспіль» у громадянина К., який відлітав до м. Амстердам, було виявлено пістолет «Браунінг» та п'ять набоїв до нього. Працівники аеропорту викликали слідчо-оперативну групу. На місці події слідчий вилучив виявлений працівниками митного контролю пістолет та набої до нього.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Оцініть дії слідчого. У який випадках та в якому порядку слідчий має право вилучати зброю та набої?
3. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про вилучені об'єкти: пістолет та набої. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз.

23. Керуючи автомобілем В. перевищив встановлену швидкість і виїхав на тротуар, де наїхав на пішохода С., спричинивши йому тяжкі тілесні ушкодження. Маючи намір зникнути з місця події, щоб уникнути відповідальності, В. порушив правила дорожнього руху і зіткнувся на перехресті доріг з вантажним автомобілем. При зіткненні пасажиром А. і Ж. були заподіяні тяжкі тілесні ушкодження. Наступного дня потерпілі С. і

А. померли.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Як перевірити показання підозрюваного В. зважаючи на те, що потерпілі С. і А. померли, а підозрюваний повністю заперечує свою вину?
3. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про подію правопорушення. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз.

24. Вночі Н. і Б. вчинили крадіжку з центрального аптечного складу обласного центру, внаслідок чого медичні і лікувальні установи залишилися без місячного запасу наркотичних засобів. Загальна вартість викраденого становила 125 тис. грн.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Визначте процесуальний порядок проведення огляду центрального аптечного складу обласного центру, за умови проведення у нічний час та відсутності директора складу?
3. Визначити склад учасників огляду місця події та науково-технічні засоби, які доцільно застосувати для виявлення, фіксації та вилучення криміналістично значущої інформації з урахуванням часу проведення огляду місця події.

25. Раніше судимий за шахрайство громадянин України Л. виграв конкурс на посаду у комерційну структуру в США. Для отримання візи йому необхідно подати довідку про відсутність судимостей. Усвідомлюючи, що із наявною судимістю він не отримає візу, Л. звернувся до представника регіонального сервісного центру МВС України Р., який за обіцяну винагороду погодився самотужки без втручання в комп'ютерну систему внести зміни та прибрати інформацію про наявні судимості Л.

При передачі підготовленої довідки Р. та Л. були затримані працівниками НАБУ, а також у Л. вилучено грошові кошти у розмірі 2 тис. доларів США, які він підготував для передачі Р. за «надані послуги».

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Які процесуальні дії були проведені працівниками НАБУ та визначте процесуальний порядок їх проведення?
3. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про вилучені об'єкти – гроші, довідку. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз.

26. Повернувшись з місць позбавлення волі, раніше судимий за незаконне зберігання наркотиків Ш. зайнявся виготовленням та збутом наркотичних засобів. З метою підвищення попиту він почав безкоштовно пригощати морфієм неповнолітніх Р. та К. Коли ті опинилися в наркотичній залежності, Ш. став продавати їм наркотики, які зберігав у власній квартирі.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Визначте процесуальний порядок обшуку житла та іншого володіння особи?
3. Визначити склад учасників обшуку в квартирі гр. Ш. та науково-технічні засоби, які доцільно застосувати для проведення обшуку. Сформулювати загальний алгоритм упакування виявлених наркотичних засобів з урахуванням їх природи.

27. До відділу поліції звернулась громадянка П. із заявою про те, що вона знаходилась у власній квартирі очікуючи сантехніка. Почувши дзвінок у входні двері, вона їх відчинила та раптово отримала удар в обличчя від незнайомця, після чого втратила свідомість. Опритомнівши, П. помітила, що речі в квартирі розкидані та виявила відсутність прикрас із золота та срібла на загальну суму 600000 гривень.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. З якого моменту особа набуває статусу потерпілого у кримінальному провадженні?
3. Визначити склад учасників огляду місця події – квартири гр. П. Визначити алгоритм проведення освідчення гр. П. з метою виявлення на її тілі слідів кримінального правопорушення.

28. Оперативні співробітники отримали інформацію, що громадянин Б., по місцю свого мешкання (вул. А. Шияна, 8, кв. 2 у м. Києві) займається скупкою наркотичного засобу – марихуани у студентів з Пакистану та збуває її мешканцям м. Києва та Київської області. Перебуваючи біля вказаного будинку оперативні працівники побачили, як громадянин Б. отримує пакет від студента з Пакистану та передає останньому гроші, після чого вони затримали Б. та студента з Пакистану.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Чи мають право оперативні працівники затримати та обыскати громадянина Б та студента з Пакистану? Якщо так, то за яких обставин?
3. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про подію правопорушення з урахуванням описаної ситуації. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз.

29. О 13 год. 15 хв. на 20 км. Одеського шосе водій Я., керуючи автомобілем ВАЗ-2106, д.н. 419–45 КВ, вчинив наїзд на пішохода К., який від отриманих ушкоджень помер на місці. Водій Я. з місця вчинення кримінального правопорушення зник.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Визначте процесуальний порядок проведення огляду у наведеній ситуації та назвіть його види.
3. Визначити склад учасників огляду місця події з урахуванням описаної ситуації. Обґрунтувати обрання відповідного методу огляду місця події. Сформулювати питання на вирішення судово-медичної експертизи трупу померлого пішохода.

30. 15 лютого 2023 року о 09 год. 45 хв. слідчим під час огляду місця події у громадянина Кузнєцова вилучено нарізну вогнепальну зброю, яка зберігалася у нього без дозволу. Того ж дня о 16 год. 00 хв. вилучена зброя була направлена на експертизу.

Відомості про вчинене кримінальне правопорушення були внесені до ЄРДР 16 лютого 2023 року о 01 год. 03 хв.

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Чи діяв слідчий відповідно до вимог КПК України? Як у КПК України врегульовано початок досудового розслідування?
3. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про вилучену зброю. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз. Визначити види обліків, на перевірку по яким доцільно направити вилучену зброю та сформулювати мету такої перевірки.

31. Задля прискорення оформлення дозволу на перевезення небезпечних вантажів і «пом'якшення» процедури перевірки відповідних документів представник однієї з фірм П. запропонував 1,5 тис. доларів США заступнику начальника територіального сервісного центру В., але той відмовився виконати прохання П. і почав діяти згідно з Законом України «Про запобігання корупції». Цього ж дня П. звернувся з тим самим питанням до начальника цього сервісного центру Ж, а після згоди останнього запевнив його, що завтра о 12.00 в його кабінеті П. безпосередньо передасть гроші у сумі 2 тис. доларів США, купюрами по 100 \$ у поштовому конверті.

Начальник сервісного центру Ж. здійснив аудіо-запис розмови з П. на власний мобільний телефон. Під час досудового розслідування Ж. розказав про наявність в його телефоні зазначеної розмови, однак добровільно відмовився її надати слідчому.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Яке доказове значення має аудіо-запис розмови Ж. з П.? Які процесуальні дії повинен вчинити слідчий щоб долучити зазначений аудіо-запис до матеріалів кримінального провадження?

3. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про аудіо-запис з телефону гр. Ж. та які зразки необхідні для їх проведення. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз.

32. Працівник регіонального сервісного центру МВС України З. протягом останніх кількох місяців на постійній основі одержував винагороди від представників автошкіл за сприяння у прийманні іспитів на право керування транспортними засобами відповідних категорій та видачу посвідчень водія на право керування транспортними засобами (по 100 доларів США з кожної особи). З цією метою він як уповноважена особа, що має доступ до комп'ютерної інформації, несанкціоновано змінив її в одному із комп'ютерів таким чином, щоб особи, які склали іспит, тиснули на будь-які кнопки клавіатури, а наприкінці отримували зарахування відповідей.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий щоб доказати вину громадянина З. у вчиненні такого (таких) кримінального правопорушення? Назвіть їх процесуальний порядок.

3. Визначити предмет допиту гр. З. та свідків – осіб, що склали іспит. Сформулювати питання на вирішення судової експертизи комп'ютерної техніки сервісного центру.

33. Бажаючи заволодіти партією комп'ютерної техніки, начальник одного з територіальних сервісних центрів МВС України О. за допомогою знайомого Ш. вивіз її увечері з території центру до свого заміського будинку. Сума викраденого майна становила 250 тис. гривень. Для забезпечення собі алібі О. розпочав підготовчі дії щодо підроблення відповідних документів та неправомірну процедуру заміни викраденої комп'ютерної техніки екземплярами застарілих модифікацій.

Під час досудового розслідування підозрюваний О. заперечував свою вину у вчиненні кримінального правопорушення, а підозрюваний Ш. навпаки співпрацював з органами досудового розслідування. Під час допиту Ш. повідомив, що може показати місце схову викраденої техніки, яку він сховав разом із О. у заміському будинку останнього. Слідчий вирішив провести слідчий експеримент у заміському будинку О., проте підозрюваний не надав дозвіл на проведення цієї слідчої (розшукової) дії у власному житлі.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Чи можна провести слідчий експеримент у житлі особи, якщо вона заперечує проти цього? Який порядок проведення слідчого експерименту?

3. Визначити вид та мету запланованого слідчого експерименту. Визначити склад учасників слідчого експерименту та науково-технічні засоби, які доцільно застосувати для його проведення за умови проведення слідчого експерименту при наявності ухвали суду.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Основна:

1. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Андрушко А. В. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи : монографія. Київ : Ваіте, 2020. 560 с.
3. Аулін О. Інститут кримінальних проступків в Україні. *Громадська думка про правотворення*. 2020. № 9 (194). С. 26–28.
4. Бабаніна В. В. Механізм створення та реалізації кримінального законодавства України : монографія. Київ: Маслаков, 2019. 512 с.
5. Бабаніна В. В. Лаконічність формулювання змін до закону про кримінальну відповідальність (на прикладі Закону України «Про внесення змін до КК України щодо посилення відповідальності за окремі військові злочини» від 12.02.2015. № 194-VIII). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2015. № 1 (4). С. 309–318.
6. Байда А. О., Новіков Д. О. Запровадження інституту кримінальних проступків в Україні. Фінішна пряма на шляху. *Молодий вчений*. 2019. № 4 (1). С. 108–111.
7. Батиргареева В. С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми : монографія. Харків : Право, 2009. 576 с.
8. Бегма А. П., Муляр Г. В., Ховпун О. С. Кримінальні проступки як новела кримінального кримінально-процесуального законодавства. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 2. С. 365–368.
9. Вереша Р. В. Суб'єктивний елемент злочину : бібліографія. Київ : Алерта, 2018. 110 с.
10. Дудоров О. О. Зловживання впливом: проблеми кваліфікації (судова практика). *Юридичний вісник України*. 2019. URL: <https://barristers.org.ua/news/zlovzhyvannya-vplyvom-problemy>.
11. Кваліфікація та розслідування порушення законів і звичаїв війни : наук.-практ. посіб. / [А. А. Вознюк, І. В. Жук, О. В. Таран та ін.] : за заг. ред. М. С. Цуцкірідзе, В. В. Чернея, А. А. Вознюка. Київ : Норма права, 2023. 322 с.
12. Крайник Г. С. Кримінальна відповідальність за забруднення або псування земель в Україні : монографія. Харків : Право, 2019. 204 с.
13. Кримінальне право України. Особлива частина. Альбом схем : навчальний посібник / О. В. Авраменко, С. Я. Бурда, І. Б. Газдайка-Василишин та ін. ; за ред. М. В. Карчевського. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 616 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/6993>
14. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П., Бабій А.Ю. Чернівці, 2022. 319 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/925b77a2-4047-4e05-9573-de46827fc33c/content>
15. Карпенко М.І., Ферьєва Н.П. Погроза або насильство щодо начальника за статтею 405 Кримінального кодексу України: кримінально-правовий і кримінологічний аспекти: монографія. Київ : Національний університет оборони України, 2024. 261 с.
16. Мовчан Р.О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія. Київ : Норма права, 2022. 244 с.
17. Михайліченко Т.О. Кримінальні правопорушення проти сексуальної свободи та сексуальної недоторканості: аналіз та удосконалення розділу 4.5 проекту нового Кримінального кодексу України. *Форум права*, 2025. № 1. С. 97-110. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.13923462>
18. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 512 с.
19. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. І. М. Копотуна. Київ : Професіонал, 2020. 864 с.
20. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид. Київ : Дакор, 2019. 1384 с.

21. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За редакцією Ігоря Копотуна. Київ, 2022. 784 с.
22. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / [А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан та ін.]; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернєя. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
23. Пономаренко Ю.А. Новели у системі та видах покарань за КК України в умовах воєнного стану: монографія. Київ, ВАІТЕ, 2025. 156 с.
24. Орловський Р. С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України : монографія. Харків : Право, 2019. 624 с.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Основна:

1. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 лист. 2015 р. № 794-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
2. Про державну службу : Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
3. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22 трав. 2003 р. № 851-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
4. Про звернення громадян : Закон України від 02 жовт. 1996 р. №393/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Про інформацію : Закон України від 02 жовт. 1992 р. № 2657-XII. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
6. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28 січн. 2021р. №1150-IX. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
7. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10 листоп. 201 р. № 772-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 1. Ст. 2. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19>.
8. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовт. 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. Ст. 2051. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.
9. Про Національну поліцію : Закон України від 02 лип. 2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
10. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
11. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2–3. Ст. 12; *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.
12. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 берез. 1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
13. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 31. ст.545. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
14. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення : затв. наказом Офісу Генерального прокурора від 30 черв. 2020 р. № 298. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.
15. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події, затвердженим наказом МВС України від 08.02.2019 р. № 100. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text>.
16. Про затвердження Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: наказ

Міністерства внутрішніх справ України від 14 квітня 2016 року № 296. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

17. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генеральної прокуратури України, МВС України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

18. Про затвердження Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини : наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я, Генеральної прокуратури від 29.09.2017 р. № 807/1193/279. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17#Text>.

19. Про затвердження Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції України, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини під час воєнного стану на території України : наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я, Офісу Генерального прокурора від 09.03.2022 № 177/450/46. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17#Text>

20. Порядок передачі на зберігання тимчасово вилучених під час кримінального провадження документів, які посвідчують користування спеціальним правом : постанова Кабінету Міністрів України від 19 листоп. 2012 р. № 1104. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-%D0%BF>

21. Про затвердження Інструкції про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: Наказ МВС України від 13 липня 2016 року № 654. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16#Text>.

22. Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20 трав. 2020 р. № 405. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0491-20>.

23. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06 черв. 2017 р. № 570. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0918-17>.

24. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України від 07 липня 2017 р. № 575. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

25. Про практику розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування : узагальнення Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 12 січ. 2017 р. № 9-49/0/4-17. *ІПС ЛІГА:ЗАКОН*. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/VRR00212>.

Додаткова:

1. Виконавче провадження: теорія та практика : монографія / Р. Ф. Ханова, С. О. Кравцов, І. О. Ізарова та ін. ; за заг. ред. Р. Ф. Ханової, С. О. Кравцова. Харків : Право, 2021. 672 с.

2. Гловіук І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України. Вид. 4. *Електронне видання*. URL: <https://lvduvs.academia.edu/IreneGloviuk>.

3. Досудове розслідування кримінальних проступків : метод. рек. / С. С. Чернявський, М. С. Цуцкірідзе, Р. М. Дударець та ін. Вид. друге, перероб. та доповн. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 230 с.

4. Досудове розслідування: навч. посіб. / Д.П. Письменний, О.В. Римарчук, Г.М. Степанова та ін., ТОВ «НВП «Інтерсервіс». 2023. 314 с.
<https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/686c1716-dc7c-4c41-b4fd-eb670216c0c8/content>
5. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування: монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. ; Держ. наук.-досл. ін-т. ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 498 с.
6. Зарубей В.В., Степанова Г.М. Проблемні питання проведення обшуку. Бюлетеня з обміну досвідом роботи МВС України. 226/2021. Таємно, інв. 59 т. С. 25-32.
7. Затримання особи. Гарантії недоторканості та безпеки. Нормативно-правові акти. Роз'яснення. Судова практика / за заг. ред. К. П. Коваль, В. С. Ковальського. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 336 с.
8. Кримінальний процес: підручник/ за заг.ред. Д. П. Письменного, Л. Д. Удалової, М. А. Погорецького, С. С. Чернявського. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 780 с.
9. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного Суду : станом на 01.01.2021 / упоряд. С. Г. Туманов . 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 1008 с.
10. Кримінальний процес [Текст] : підручник / [М. Й. Кулик, О. Ю. Хабло, М. Я. Никоненко та ін.] ; за заг. ред. Д. П. Письменного, Л. Д. Удалової, С. С. Чернявського. Київ : Центр учбової літератури, 2025. 872 с.
11. Кримчук С Г. Теоретико-правові та прикладні основи здійснення повідомлення про підозру в кримінальному провадженні : дис. канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ. 2020. 229с.
12. Мультимедійний навчальний посібник "Проведення слідчих (розшукових) дій "№137172 від 18.06.2025. авторський колектив: Зарубей В.В., Хабло О.В., Степанова Г.М.
https://arm.navs.edu.ua/books/providennia_sildchykh_%20dii/index.html
13. Навроцька В. В. Особливі порядки кримінального провадження: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 169 с.
14. Негласні слідчі (розшукові) дії : навч. посіб. / Албул С. В. та ін.; за заг. ред. С. А. Дроботова. Київ : Вістка, 2022. 470 с.
15. Негласні слідчі (розшукові) дії : навч.-наоч. посіб. / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. А. В. Столітнього. Київ : Норма права, 2021. 109 с.
16. Особливості проведення допиту неповнолітніх : метод. рек. / М. С. Цуцкірідзе та ін. ; Донец. держ. ун-т внутр. справ, Нац. поліція України, Голов. слідче упр. Київ : 7БЦ, 2021. 108 с.
17. Проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні: проблеми теорії та практики : монографія / Яна Юріївна Конюшенко ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Факт, 2020. 476 с.
18. Прокурор у кримінальному провадженні: теоретичні, правові та організаційно-методичні проблеми : монографія / А. В. Лапкін. Харків : Право, 2020. 1304 с.
19. Січко С. О. Загальні положення досудового розслідування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2021. 231 с.
20. Смоков С. М., Холостенко А. В., Лісніченко Д. В. Вилучення майна під час кримінального провадження : монографія. Одеса : «Видавець Букаєв Вадим Вікторович», 2020. 288 с.
21. Степанова Г.М., Чурікова І.В. Всебічність, повнота, та об'єктивність дослідження обставин кримінального провадження в контексті сучасного кримінального процесуального законодавства. *Наукові інновації та передові технології*. (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»): журнал. № 7 (35). 2024. С. 551-561
<https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c4a8d4b3-f3fc-4e13-944d-00e75b89502c/content>
22. Степанова Г.М., Хахуцьк О.Ю. Оцінка доказів у кримінальних провадженнях про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями. *Успіхи і досягнення в*

науці. №12 (22). 2025. С. 510-520.

23. Теорія і практика забезпечення прав особи на досудовому розслідуванні : монографія / А. В. Мельниченко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 216 с.

24. Теорія та практика кримінального процесуального доказування : навч. посіб. для підготовки до іспиту / В. В. Вапнярчук, С. В. Давиденко, О. В. Капліна та ін. Харків : Право, 2021. 256 с.

25. Хабло, О. Ю., Степанова, Г. М., Римарчук, О. В., Стрельченко, О. Г., Никоненко, М. Я., Шкляренко, А. М. (2025). Європейські стандарти гарантій прав людини при призначенні та проведенні судово-медичної експертизи у кримінальному процесі. Клінічна та профілактична медицина, (2), 122-131. <https://cp-medical.com/index.php/journal/article/view/542>

26. Хахуцяк О.Ю., Верещак О.І. Проблеми оголошення особи у міжнародний розшук в контексті здійснення спеціального досудового розслідування (in absentia). Юридичний науковий електронний журнал. № 1/2022. С. 300-303.

27. Хахуцяк О.Ю. Домашній арешт: проблеми та практика застосування. Наукові перспективи № 5(59) 2025. С. 1589-1598

28. Хахуцяк О.Ю., Пеліван І.С. Окремі аспекти міжнародного співробітництва у кримінальних провадженнях щодо корупційних правопорушень у сфері службової діяльності Наукові перспективи № 5(59). 2025. С. 1599-1609.

29. Хахуцяк О.Ю., Степанова Г.М. Медіація в кримінальному процесі. Юридичний науковий електронний журнал. № 11. 2022. http://lsej.org.ua/11_2022/167.pdf

30. Шаренко С. Л. Теоретико-прикладні основи діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2021. 480 с.

31. Шерудило В. О. Процесуальний порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій, пов'язаних з втручанням у приватне спілкування : дис. канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2018. 264 с.

32. Шумейко Д. О. Здійснення спеціального кримінального провадження в Україні: теорія і практика : монографія. Київ : Алерта, 2020. 438 с.

33. Anastasiia Chystiakova¹, Yelyzaveta Kuzmichova-Kyslenko, Ruslan Bilokin, Serhii Moskalenko, Hanna Stepanova The lawyer's role in safeguarding suspects' rights: A comparative study across Ukraine, Poland, and Lithuania in the era of technological and criminal justice reform. <https://conferencias.ageditor.ar/index.php/sctconf/article/view/1422/1891>

34. Hanna Stepanova Electronic evidence in the criminal process of Ukraine. EXPLORING THE DIGITAL LANDSCAPE: INTERDISCIPLINARY PERSPECTIVES Monograph. The University of Technology in Katowice Press 2024. С. 134-157. http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/20247/1/Monografia_2024_4_uklad_removed.pdf

35. Olha Khakhutsiak, Yana Koniushenko, Petro Pidyukov, Tetiana Ustymenko Damage compensation mechanism in the criminal process. (Механізм відшкодування шкоди у кримінальному процесі) CUESTIONES POLÍTICAS. Vol. 40, № 72 (2022), 48-68.

36. Valerii Bozhyk, Myroslav Popovych, Olha Khakhutsiak, Mykola Denysenko, Oleksadr Herasymenko, Evaluating computer forensics for cybercrime investigations in critical infrastructure sectors. (Оцінка комп'ютерної криміналістики для розслідування кіберзлочин у секторах критичної інфраструктури). Journal of Theoretical and Applied Information Technology 15th June 2025. Vol.103. №.11.c. 4960- 4971 (<https://www.jatit.org/volumes/hundredthree11.php>);

КРИМІНАЛІСТИКА

Основна:

1. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-ХІІ. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

2. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Затверджена наказом МВС України від

27.04.2020 р. № 357. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

3. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України: Затверджена наказом МВС України від 10.09.2009 р. № 390. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09>.

4. Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах: Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 12.12.2011 р. № 3505/5. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11>.

5. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.

6. Інструкція про проведення судово-медичної експертизи: Затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 р. № 6. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95>.

7. Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: Затверджене наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1343. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15>.

8. Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ: Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2018 р. № 1024. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2018-%D0%BF#n124>.

Додаткова:

1. Криміналістика : підручник / В. В. Пяковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін. ; за заг. ред. В. В. Пяковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Право, 2020. 752 с.

2. Криміналістика : підручник / [В. М. Шевчук, В. А. Журавель, В. Ю. Шепітько та ін.] ; за ред. В. М. Шевчука ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2024. 1008 с.

3. Криміналістика : підручник / Р. І. Благута, О. І. Гарасимів, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. Є. В. Пряхіна. 4-те вид., перероб. і допов. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 820 с.

4. Криміналістика: підручник / Ю. П. Аленін, Л. І. Аркуша, О. О. Подобний, В. В. Тищенко та ін. / за ред. В. В. Тищенка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 556 с.

5. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 1 / Ю. В. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Коновалова та ін. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

6. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 2 / Ю. В. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Коновалова та ін. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.

7. Виявлення ознак підробки документів під час їх перевірки працівникам Національної поліції України: практ. посіб. / Ананьїн О. В, Білоус І. В., Мирівська А. В. та ін.; за заг. ред. В. В. Чернея, О. Г. Рувіна, С. Г. Кримчука, 2021. 124 с.

8. Глосарій балістичних, вибухотехнічних та тактико-технічних термінів (з метою використання при виявленні, фіксації та вилученні криміналістично значимої інформації в умовах антитерористичної операції): спеціалізований словник/ С. В. Албул, Д. С. Афонін. Одеса : ОДУВС, 2017. 83 с.

9. Криміналістика: криміналістична техніка : навч. посіб. / Р. Л. Степанюк, В. О. Гусєва, В. В. Кікінчук та ін. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 388 с.

10. Сучасні криміналістичні засоби та методи протидії злочинності : навч. посіб. / Р. Л. Степанюк, В. О. Гусєва ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2024. 232 с.

11. Настанови з вибухової безпеки та з надання першої медичної допомоги: метод. рекомендації / М. С. Туркот, О. І. Ізотов, А. В. Столітній. Київ : Офіс ГПУ України, 2022. 40 с.

12. Антошук А.О., Патик Л.Л., Патик А.А. Проблемні аспекти використання 3D-сканерів під час огляду місць воєнних злочинів. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2025. Т. 15. № 2. С. 22-34.
13. Благута Р.І., Мовчан А.В. Новітні технології у розслідуванні злочинів: сучасний стан і проблеми використання: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 256 с.
14. Використання електронних (цифрових) доказів у кримінальних провадженнях : метод. реком. / [М. В. Гуцалюк, В. Д. Гавловський, В. Г. Хахановський та ін.] ; за заг. ред. О. В. Корнейка. Вид. 2-ге, доп. Київ : Вид-во Нац. акад. внутр. справ, 2020. 104 с
15. Використання службових собак кінологічними підрозділами Національної поліції України для виявлення вибухових речовин в умовах воєнного стану : методичні рекомендації / В. В. Юсупов, А. О. Антошук, Ю. П. Приходько та ін. К. : Нац. акад. внутр.. справ, 2023. 46 с.
16. Використання спеціальних знань під час розслідування колабораційної діяльності : практ. посіб. / М. В. Нечеснюк, А. А. Вознюк, Є. О. Письменський, В.О. Гусєва, І. В. Пиріг. Київ: НАВС, 2024. 130 с.
17. Вітвіцький С. С., Волобуєва О. О., Волобоев А. О. Методика розслідування незаконного поводження зі зброєю та бойовими припасами : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2021. 308 с.
18. Гайдар О. В. Використання спеціальних знань під час розслідування таємного викрадення чужого майна: монографія / за ред. д-ра юрид. наук, проф. В. О. Гусєвої. Харків: ТОВ «У справі», 2023. 185 с.
19. Отрошенко В. А., Теслюк О. С. Експертиза відео-, звукозапису. Види досліджень. Особливості призначень : інформаційний лист. Київ : ДНДЕКЦ МВС; Херсонський НДЕКЦ МВС, 2018. 7 с.
20. Сімакова - Єфремян Е. Б. Комплексні судово-експертні дослідження: теорія та практика : монографія. Харків : Право, 2016. 456 с.
21. Судова балістика : практичні аспекти : навч. посіб. / В. В. Арешонков, А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський ; за ред. П. Д. Біленчука. Київ : УкрДГРІ, 2016. 408 с.
22. Судові експертизи в процесуальному праві України : навч. посіб. / за заг. ред. О. Г. Рувіна. Київ : Вид-во Ліра-К, 2019. 424 с.
23. Шевченко О. В. Використання спеціальних товарознавчих знань у кримінальному провадженні : монографія / під заг. ред. О. О. Садченко. Київ : Талком, 2018. 245 с.
24. Домашенко О. М. Тактичні помилки у слідчій діяльності : монографія. Харків : Вид. агенція «Апостиль», 2019. 168 с.
25. Щодо особливостей організації і проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування нападів (обстрілів) на цивільне населення та об'єкти цивільної інфраструктури / пам'ятка. Київ : Офіс ГПУ України, 2022. 9 с.
26. Журавель В. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан : монографія. Харків : Право, 2021. 448 с.
27. Кваліфікація та розслідування порушення законів і звичаїв війни : наук.- практ. посіб. / А. А. Вознюк, І. В. Жук, О. В. Таран, С. С. Чернявський та ін.; за заг. ред. М. С. Цуцкірідзе, В. В. Чернея, А. А. Вознюка. К. : Норма права, 2023. 320 с.
28. Коваленко А. В. Класифікація електронних (цифрових) слідів кримінального правопорушення. Проблеми законності. 2023. Вип. 161. С. 202-214.
29. Розслідування окремих видів кримінальних правопорушень : навчальний посібник / В. В. Пясковський, С. С. Чернявський, П. Є. Антонюк та ін. ; за загальною редакцією В. В. Пясковського. К. : 7БЦ, 2022. 256 с.
30. Судовий допит. Науково-практичний посібник. За заг. редакцією Туркот М.С. 3-є видання. – К. : Норма права, 2020. – 232с.
31. Участь спеціаліста в огляді місця події : довідник. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 128 с.
32. Коваленко А. В. Розслідування посягань на життя та здоров'я журналістів : монографія. Сєвєродонецьк, 2018. 267 с.
33. Нікітіна-Дудікова Г. Ю. Розслідування насильницького задоволення статевої пристрасті неприродним способом, вчиненого щодо малолітньої особи : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. М. Черноус. Вінниця : ТОВ «Твори», 2018. 292 с.

34. Інформаційні технології в діяльності Національної поліції : мультимедійний навч. посіб. / В. А. Кудінов, О. Є. Пакриш, В. В. Підвисоцький. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.naiu.kiev.ua/books/inform_tekhnolohii/info/autors.html.
35. Криміналістика : дистанційний курс навчання / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус та ін. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : <https://dn.naiu.kiev.ua/login/index.php>.
36. Призначення судових експертиз у кримінальних провадженнях про корупційні правопорушення : метод. рек. / О. М. Шрамко, В. В. Юсупов, Ю. О. Пілюков, А. А. Саковський. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. 101 с.
37. Проблеми професійної правничої допомоги : теорія і практика : моногр. / Мартовицька О. В., Юхно О. О. – 2-ге вид. перероб. і доп. Харків: Факт, 2024. 420 с.
38. Методика розслідування злочинів : дистанційний курс навчання / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, А. В. Самодін та ін. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : <https://dn.naiu.kiev.ua/login/index.php>.
39. Робоче місце експерта з трасологічних досліджень : навч. інформ.- довідкова програма. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.naiu.kiev.ua/arm/arm_trasolog/index.html.
40. Участь спеціаліста в огляді місця події : довідник : практичний посіб. Київ, 2018. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.naiu.kiev.ua/books/dovidnyk_ohliadmp/index.html.